

УЛАРНИНГ БАРЧАСИНИНГ НИЯТЛАРИ ЭЗГУ, ИУСЛАРИ ЧАРОҒОН

31 июлдан 1 августга ўтар кечаси. Қайсидир абитуриент жонсарак бўлиб, ухлამасдан чиқади. Яна бири, асабларим дам олиши керак, дея ухлаб, ором олади. Бу – ақлли одамнинг иши, чунки ўз вақтида ўқиб, меъёрида ухлаган киши бардам ва тетик юради. Бошқа тоифадаги абитуриентлар эса шпаргалкани қаерига, қандай жойлаш хусусида бош қотиради. Нима бўлганда ҳам уларда бир истак – олий ўқув юрти талабаси бўлиш.

Орзиқиб кутилган тонгдаги абитуриентлар оқимини кузата туриб, хаёлингдан шундай фикр ўтади: илм эгаллашга қарор қилган минглаб ёшлар бор

Jarayon

экан, Ўзбекистон гуллаб-яшнади, гуркирайди, ривожланади.

Ўтган куни мамлакатимиздаги барча олий таълим муассасаларида худди шундай ҳолат ҳукм сурди. Хусусан, пойтахтимиздаги 3 та олий ўқув даргоҳи – Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти, Ўзбекистон Миллий университети ва Ислон университетиди бўлиб, тест жараёнининг ўтиши билан қизиққан мухбирларимиз тафсилотини ҳукмингизга ҳавола этмоқдамиз.

3-бетга қаранг

Кўнгли тўлган Болажонлар

Шовот тумани истироҳат боғида ногирон болаларни ижтимоий жиҳатдан қўллаб-қувватлаш маросими ўтказилди. Унда Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги вояга етмаган ўсмир ёшлар билан ишлаш комиссиясининг масъул ходими Н.Мирбобоев сўзга чиқиб, мамлакатимизда ёш авлод тарбияси ва уларнинг ижтимоий жиҳатдан қилиш юзасидан олиб борилган ишлари хусусида тўхталди.

Saxovat

Шу куни ҳомийлар томонидан ногирон болаларга 23 та махсус аравача топширилди.

Тадбирда Хоразм вилояти ҳокимининг ўринбосари Б.Исмоилов, вилоят прокурори Д.Исроиловлар қатнашдилар.

Маросим иштирокчиларига туман маданият уйи санъаткорлари ижросида концерт дастури намойиш қилинди.

Ғойиб ЁҚУБОВ

Қайтарилган мерос

Бундан бир қанча вақт муқаддам халқимизга тегишли бўлатуриб йиллар мобайнида чет элларга чиқиб кетган. Ноёб санъат асарларини қайтариш бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида махсус комиссия тузилганди. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмай комиссия аъзолари томонидан турли мамлакатлар худудида олиб борилган тадқиқотлар туфайли, Шарқнинг Рафаэли номи билан машҳур бўлган Камолiddин Беҳзод қаламига мансуб 126 та миниатюралар хорижда эканлиги аниқланганди.

Кеча 2 август жума куни Республика Бадий Академиясида Камолiddин Беҳзод қаламига мансуб Миср ва Буюк Бри-

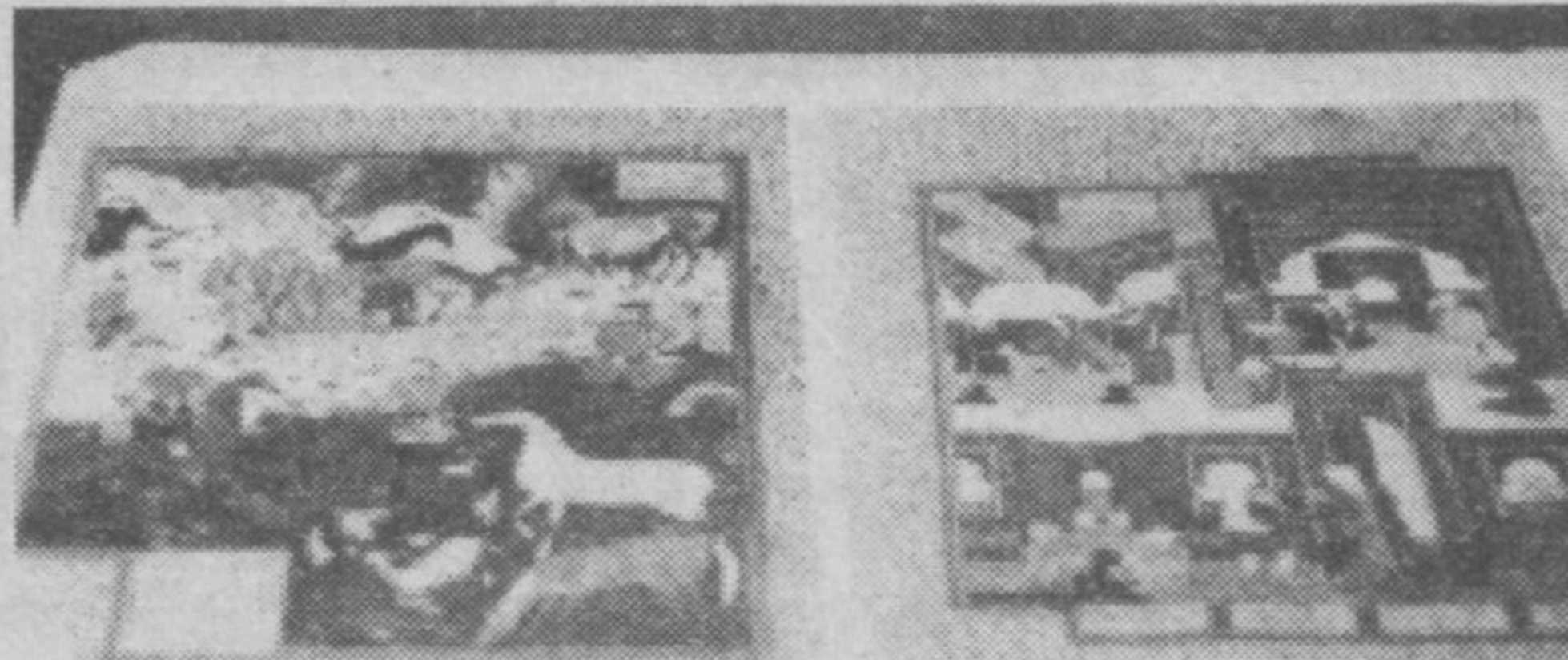
тания мамлакатлари музейларида сақланган 61 дона кўҳна сурат ва миниатюраларнинг нусхалари ҳамда CD дискларига туширилган тасвирларини топшириш маросими бўлиб ўтди.

Ушбу халқимизга тегишли меросларни Олий Мажлисининг махсус комиссияси раиси Н.Иброҳимов Республика Бадий Академиясига қайтарилганлиги билан барча йиғилганларни табриклади. Бадий Академия президенти сифатида "қайтарилган мерос"ларни Т.Қўзиёв қабул қилиб олди.

Бу ажойиб тадбир буюк мусаввир Камолiddин Беҳзод таваллудининг 550 йиллигига ва янги очилажак "Беҳзод" музейига муносиб тўхфа бўлди.

Абдул ҲАМИД

Istiqlof inoyati

ГАЗЕТАМИЗНИ
БАРАҚЛАГАНДА:

МУСТАҚИЛЛИК
ВА МАЪНАВИЯТ

2-бет

КИМ
БЎЛМОҚЧИСАН,
ЗАМОНДОШ?

4-бет

ТАРҒИБОТ
ЎРНИГА
БЕПАРВОЛИК

4-бет

ҲАЖВЧИНИНГ
ВИЖДОНИ
УЙҒОҚ, ЎЗИ
ТАЪМАДАН
ЙИРОҚ БЎЛИШИ
КЕРАК

5-бет

АВТОРИТАР,
ДЕМОКРАТ,
ЛИБЕРАЛ

ёхуд бу турдаги
раҳбарларнинг қайси
бирининг
фаолияти самарали
бўлиши хусусида

7-бет

SHE'RLARIDA
O'ZINI BEKITMAYDI

11-бет

"ПАЛМ
АКАДЕМИК"

Ғиждувон туманидаги
62-иқтидорли болалар
мактаб-интернати
директори Саид Раҳмоновга
ҳамқишлоқлари,
ҳамкасблари ва таниган-билган
кишилар ана шундай дея мурожаат этишади

13-бет

ТЕЛЕДАСТУРЛАР

Келгуси ҳафта теледастурлари билан танишинг!

14-бет

ЖЕК ВА УНИНГ
ДЎСТЛАРИ

16-бет

МУСТАҚИЛЛИК ВА МАЪНАВИЯТ

Мустақиллигимизнинг 11 йиллиги олдида юртимизнинг турли ҳудудларида жуда кўп тадбирлар ўтказиб келинапти. Бу ишни ташкил этишда Республика "Маънавият ва маърифат" маркази ҳамда унинг ҳудудий бўлимлари катта ҳисса қўшапти.

Куни кеча марказ Тошкент вилояти Маънавият ва маърифат Кенгаши ҳамда Қуйи Чирчиқ тумани ҳокимияти билан биргаликда "Ўзбекистон беш йиллиги" тажриба хўжалигида "Мустақиллик ва маънавият" мавзусида маънавий-маърифий анжуман ўтказди.

Баҳс-мунозаралар остида ўтган бу йилда Тошкент вилояти Маънавият ва маърифат кенгаши масъул котиби Суяр Қурбонкулов сўзга чиқиб, Ўзбекистонимизнинг мустақиллик йилларида эришган улкан ютуқлари ҳақида сўзлади.

Республика "Маънавият ва маърифат" маркази раҳбари ўринбосари Султонмурод Олим, шу марказ ижтимоий-сиёсий ва ҳуқуқий

тарғибот бўлими мудир Шамсиддин Жумаев, таниқли сиёсий шарҳловчи Қобилбек Каримбековларнинг "Мустақиллик ва маънавият", "Ҳуқуқий демократик давлат барпо этишнинг янги босқичи", "Ўзбекистоннинг халқаро майдондаги нуфузи" мавзуларидаги маърузаларида замон бизни тамоман янгича фикрлаш ва демократик жамият қуришга бел боғлаган давлат фуқаролари янглиқ фаол бўлишга даъват этаётгани уқтирилди.

Воизлар тингловчиларни қизиқтирган кўп рақабат саволларга жавоб беришди.

— Бундай тадбирлар ҳар бир инсонни фаолликка ундайди, фуқарода фахр ҳиссини кучайтиради, шу билан бирга, унга алоҳида масъулият ва бурч юклайди, — дейди Қуйи Чирчиқ туман ҳокими ўринбосари, туман Маънавият ва маърифат Кенгаши раиси ўринбосари Назокат Аноркулова.

Шохрухбек ОЛИМ

Тошкентда БМТ Тараққиёт дастурининг буюртмаси асосида тайёрланган "2002 йилда инсоният тараққиёти Бутунжаҳон маърузаси"нинг тақдимоти ўтказилди.

Унда қайд этилишича, БМТ Тараққиёт дастури 1990 йилдан бошлаб ҳар йили мустақил экспертлар гуруҳига ин-

риш жараёнлари"га бориб тақалади.

Маърузада асосий эътибор демократия ва бошқарув масалалари, инсон таарқиётида сиёсатнинг ролига қаратилди. Унда эътироф этилишича, инсон эркинлиги деганда унинг кадр-қиммати, фаол ҳаётдаги ўрни, бир сўз билан

Маърузада шунингдек, жаҳонда 173 мамлакатдаги инсон имкониятларининг тараққиёт даражаси хусусида маълумотлар келтирилди. Унда қайд этилишича, Ўзбекистон бу борада 95 ўринни эгаллаб турибди. Юридик фанлари доктори, профессор Акмал Саидов бу борада Ўзбекис-

ДЕМОКРАТИЯ — ИНСОН ТАРАҚҚИЁТИНИНГ АСОСИЙ ОМИЛИ

соният тараққиёти хусусида Бутунжаҳон маърузасини тайёрлаш вазифасини топширади. Маърузада инсоният тараққиёти фонида жаҳондаги улкан миқёсдаги долзарб муаммолар қайд этилади.

— Инсоният тараққиёти ҳар бир мамлакатда жон бошига олинадиган даромад доираларидан анча кенгроқ маънони англатади, — деди анжуманда сўзга чиққан маърузачи, Тараққиёт дастури вакили Шаҳрибону хоним. — У пировард натижада "инсон имкониятларини кенгайти-

айтганда инсоннинг тараққиёт жараёнидаги роли назарда тутилади. Маърузада келтирилган маълумотларга қараганда, жаҳондаги 200 та мамлакатдан фақат 140 тасида сайловлар кўппартиявийлик асосида ўтказилади. Лекин амалда ер юзи аҳолисининг фақат 57 фоизи истиқомат қиладиган 82 та мамлакатгина инсон ҳуқуқлари кафолатланган, матбуот эркинлиги ва суд-ҳуқуқ тизими мустақиллиги таъминланган том маънодаги демократик мамлакатлар деб аташ мумкин.

тонда амалга оширилаётган ишлар хусусида ўз фикр-мулоҳазаларини билдирди. Унинг таъкидлашича, мамлакат ҳукумати 1996 йилга қадар асосан Ўзбекистоннинг иқтисодий салоҳиятини мустаҳкамлаш йўлида фаолият олиб борган. Бу борада бир қадар барқарорлиққа эришилгангина жамиятни демократиялаштириш, унинг қонуний асосларини яратиш устида фаолият бошланди. Бу жараёнлар босқичма-босқич изчиллик билан давом эттирилмоқда.

"Туркистон-пресс"

ҲАММА НАРСА ЎҚУВЧИЛАР УЧУН

Биринчи августдан буён, худди мана шу шиор остида пойтахтимизнинг Марказий универсал магазини ёнида ўқувчилар учун "Мактаб бозори" фаолият кўрсатмоқда. Бу ерда ўқувчиларга керакли кийим-кечаклардан тортиб, мактаб сумкасигача, энг муҳими ўқув дарсликларини, болаларнинг оёқ кийимигача ҳаммаси муҳайё. Албатта, "Мактаб бозори" очилди деб эшитган ҳар бир киши у ердаги нарх-наво билан қизиқиши тайин. Ушбу мўъжазгина "Мактаб бозори"нинг нархлари ҳам ўзи сингари мўъжаз. Яъни, китоблар нашриёт томонидан кўйилган нархда бўлса, кийим-кечаклар ишлаб чиқилган фабрика тарафидан белги-ланган нархда, бир сўз билан айтганда, бозор нархидан анчагина арзон.

Бозорчани айланар эканмиз, сотувчиларнинг қўли-қўлига тегмай савдо қилиши эътиборимизни жалб қилди. Бунинг боисини эса, юқоридаги гаплардан ҳам билиб олиш мумкин.

Ушбу хайрли тадбир, яъни, "Мактаб бозори" республикамизнинг кўзга кўринган "Маънавият" ва "Шарқ" нашриёт матбаа-концернлари томонидан ташкиллаштирилган. Яна бир эътиборли жиҳати шундаки, бу ердаги маҳсулотларнинг аксарият қисми шу икки нашриётларга тегишли экан. "Мактаб бозори" 31 сентябргача фаолият олиб боради. Харидорларнинг нафақат гапларидан, балки қилаётган харидларидан ҳам ушбу "Мактаб бозори" ота-оналар учун айна муддао эканлигини билиб олиш мумкин.

Абдул ҲАМИД
Б.РИЗОКУЛОВ олган суратлар.

ҚОРОВУЛ- БОЗОР КЎРКИ БЎЛАДИ

Қоровулбозор тумани марказига кираверишда йўлнинг чап томонида пишиқ гиштган тикланаётган кўркем бино кўзга ташланади. Бу — 450 ўқувчига мўлжалланган Қоровулбозор саннат касб-ҳунар коллежидур. Умумий қиймати 1991 йил нархлари билан 4 млн. 360 минг сўм баҳоланган бу гўзал қошона қурилишига "Бухоросувқурилиш" трести бош пуратчилик қилмоқда.

Айни пайтда бу ерда 800 нафардан ортиқ бунёдкорлар қурилиш-монтаж ва пардозлаш ишларида фаол қатнашмоқдалар. Айниқса, 2-сон "Бухорожамоатурилиш" акционерлик жамияти, 339-СПМК, 357-СПМК, 5 та маҳсул қурилиш фирмаси бинокорларнинг куч-ғайрати билан коллеж ўқув мажмуи ва ётоқхонаси тобора чирой очмоқда.

— Ишнинг жадал суръатларга боришини таъминлаш учун мавжуд барча муаммолар шу ерда ташкил этилган штабда ўз ечимини топмоқда, — дейди биз билан суҳбатда бош пуратчи, ташкилот раҳбари, "Бухоросувқурилиш" трести бошқарувчиси Маннон Маҳмутов. — Барча зарур ускуналар ўз вақтида келтириляпти. Бинокорларнинг мақсади — республикамиз Мустақиллигининг 11 йиллиги тантаналарига гача объектни фойдаланишга топшириш.

Серғайрат қурувчиларнинг бу нияти амалга ошса, янги ўқув йилида юзлаб қоровулбозорлик ёшлар нефт-газ маҳсулотларини қайта ишлаш, автотранспортни ишлаш ва таъмирлаш, тикувчилик ишлаб чиқариши, менежмент, қишлоқ хўжалик машина ва жиҳозлардан фойдаланиш ҳамда таъмирлаш йўналишлари бўйича хунарларни замонавий лойиҳалар асосида барпо қилинган гўзал коллежда ўрганадилар.

Иззатилла ҲОЖИЕВ

ОНГЛИ КАСБ ТАНЛАШ МАВРИДИ

Айни кунларда умумтаълим мактабларининг XI синфини ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълим муассасаларини тамомлаган кўп рақабат ёшларимиз ўзлари хоҳлаган олий ўқув юртига кириб ўқишлари учун қизгин тайёргарлик кўрмоқдалар. Шу ўринда менда эътирозга сабаб бўлувчи фикр пайдо бўлди. Академик лицейларда чуқурлаштирилган дастурлар асосида таҳсил олиб, институт-университетларга кириш истагида бўлган айрим тенгдошларимнинг касб танлаш маҳорати етишмаслигини, қатъиятсизликларини кўриб ўйланиб қоламан. Масалан, хорижий тилларни ўргатишга ихтисослашган, ижтимоий фанлар чуқур ўргатиладиган академик лицейни битириб чиққан айрим тенгдошларим билан мулоқот қилганимда, улардан бири автомобиль йўллари институтига, яна бири тиббиёт институтига, бошқаси эса қишлоқ хўжалиги, архитектура соҳаларини танлаш иштиёқида эканлигини билдиришди. Тўғри, бу уларнинг хоҳиш

ва қизиқишлари маҳсули. Лекин улар академик лицейга ўқишга кираётганларида хорижий тиллар чуқур ўргатилиши туфайли ижтимоий фанларга кўпроқ эътибор қаратилишини, аниқ фанларга эса нисбатан кам соатлар ажратилишини, биология, чизмачилик каби фанлар умуман ўқитилмаслигини билишар эдику! Бу — улар зиммасидаги "юк" янада оғирлашишига сабаб эмасми?

Истардимки, академик лицейларга, ёйинки, қайсидир олий ўқув

FiKr

юртига ўқишга кириш тараддудида юрганлар бу масалани ота-оналари билан маслаҳатлашиб, бугуннинг ўзидаёқ онгли равишда ҳал қилишлари зарур, деб ўйлайман.

Азиз тенгдошим, эртанги ўзингизнинг саодатли кунингизни юрагингиз чин маънода сезяптими, шу соҳага ҳақиқатдан ҳам қизиқасизми, бу йўлда ўзингизга ишонасизми, демак, шу касбни танланг. Сизга омад ёр бўлсин!

Раъно МАҲКАМОВА

МАКТАБ МАНЗИЛИ ЎЗГАРДИ

Гулистондаги чет тилларни чуқур ўзлаштиришга йўналтирилган мактаб-интернат 1-қурилиш-пайвандлаш бошқармаси бунёдкорлари томонидан қайта таъмирланаётган боғча биносига кўчиб ўтади.

1-қурилиш-пайвандлаш бошқармаси ишлаб-чиқариш-техник бўлимининг "Туркистон-пресс" муҳбирига берган маълумотига кўра, боғчада 100 млн. сўмлик таъмирлаш ишлари амалга оширилади. Собиқ болалар боғчасининг биринчи қаватида лингафон ва компьютер кабинетлари, ўқитувчилар хонаси, кутубхона, ўқув хоналари жой олади. Ўқув хоналарининг маълум қисми иккинчи қаватда ҳам жойлашади. Шунингдек, кўшимча равишда юз ўқувчига мўлжалланган ётоқхона, дам олиш хонаси ва бошқа хоналар ҳам қурилиши мўлжалланган. Бино 320 ўқувчига мўлжалланган ва янги ўқув йилига фойдаланишга топширилади.

ЙИЛНИНГ ЭНГ ЯХШИ КУТУБХОНАЧИСИ

Абдулқосим Фирдавсий номидаги Бухоро шаҳар кутубхонасида кутубхоначиларнинг кўриги бўлиб ўтди. Унда ўттиздан ортиқ кутубхоначи иштирок этди.

— Биринчи ўрин ва уч ойлик маош миқдоридан пул мукофоти Зафар Диёр номидаги болалар кутубхонаси ходимасига насиб этди, — деди шаҳар маданият бўлими мудираси Олия Рашидова "Туркистон-пресс" муҳбирига. — Яқинда айнан мана шу мавзуда вилоят кўриги бўлиб ўтади ва бугунги голибамиз унда иштирок этади.

"Туркистон-пресс"

УЛАРНИНГ БАРЧАСИНИНГ НИЯТЛАРИ ЭЗГУ, ИУСЛАРИ ЧАРОФОН

(Давоми. Боши 1-бетда)

ЭРТАЛАБКИ ҲОЛАТ

Соат 7.00 даноқ Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институти биноси абитуриентлар ва уларнинг ота-оналари билан гавжумлашди. Улар учун бугун катта ҳаёт синови. Ҳар бирининг дилидаги оппоқ орзу чексиз ҳаяжон ичра юзларидан балкиб турибди. Кечаю кундуз мижжа қоқмасдан китоб варақлаб чиққан ва толиққан дамларининг натижаси шугина уч соат вақт ичида ҳал бўлишини пайқаб, беихтиёр дилларида илтижолик ҳисси намоён бўлмоқда. Мана, улар ота-оналарининг "Кўркма болам, ортингда биз турибмиз, Худо йўлингни очсин, оқ йўл сенга", деган дуоларини олиб алоҳида гуруҳларга бўлиниб саф тарта бошлашди. Институтнинг 56 та аудиторияси эса ўз эгаларига мунтазир. Соат миллари 7.30 га қараб силжимокда. Абитуриентлар бирин-кетин белгиланган ўринларга жойлашмоқда. Қўлларидаги паспорт, рухсатнома ва титул варағи билан бирма-бир текширувдан ўтиб, рақамланган парталардан жой олишмоқда.

Шу тариқа ушбу институтга ҳужжат топширган 2364

тоби эшитилгач, бутун зал жимликка чўмди. Абитуриентларнинг илм-маърифат, ғурур ва нурли ҳаёт учун "курраш"и бошланди.

ГАП БИРИНЧИЛИҚДА(МИ?)

Ям-яшил майсалар узра сув заррачалари атрофга сачрайди. Университет ҳовлиси-

кўринади.

— Янгийўл шаҳридаги тиббиёт коллежини бу йил битирдим, гарчанд йўналишим мос тушмаса ҳам ички бир куч ундовиди мазкур университетга келдим. Она тили ва адабиёти, тарих фанларидан 72 та саволлар ичида ўзим билганларим, шунингдек қийинлари ҳам бор эди. Дил амрига қулоқ тутиб, жавобларни белгиладим. Бу ёғини пешонамдан кўраман.

Янгийўл туманидан келиб, Тошкент Ислон университетининг диншунослик йўналишига ҳужжатларини топширган Шахло Ашурова рухан тетик, кай-фияти

соз. Аммо у талабалар рўйхатида ҳам биринчи бўлармикан?..

Шахло Ашурова биринчи бўлиб чиққан абитуриент сифатида қайд қилинди. Ундан кейин Андижоннинг Булоқбошисидан Нодирбек Ҳакимов, кетидан Шайхонтоҳур туманидаги 179-мактаб ўқувчиси Дилдора Ибрагимова ва ҳоказо. Ҳар хил сабабларга кўра келмай қолган 8 абитуриентдан ташқари барча тест топширувчилар бирин-кетин аудиторияларни тарк этишди.

Дарвоқе, Тошкент Ислон Университети айрим абитуриентлар билан батамом хайрлашгани, аксинча сараларини ўз бағрида олиб қолгани аниқ. Бу ҳозир эмас, фақат бир неча кундан сўнггина ойдинлашади.

Тест синовида келиб, худди фарзандлари каби имтиҳондан ўтаётгандек ҳолатда ўтирган ота-оналар университет ҳовлисида телевизор кўриб ўтиришарди. Ичкаридаги синов жараёни видеотасвир орқали уларга намоиш қилинмоқда. Абитуриентларнинг аудиторияда тест саволларига "кўмилиб", ечим излаб ўтиришлари уларга жиндек бўлса-да, таскин-тасалли бериб турарди.

Дарҳақиқат, Тошкент Ислон университетидаги тест синовларидан шундай тўхтамга келасиз; айрим абитуриентлар кўнгли тўқ бўлиб кетишди, баъзиларида иккиланиш кучлироқ, бошқа бирларида гулгула устунроқ. Ҳақиқий ҳолат эса маълум муддатдан сўнг ойдинлашади.

ШПАРГАЛКА ИМКОН БЕРМАДИ...

Ўзбекистон Миллий университети ўқув бинолари ҳам шу куни абитуриентлар би-

лан лиммо-лим бўлди. Шуни ҳам айтиб ўтиш лозимки, жорий мавсумда университетда бошқа пойтахт олий ўқув юртлари қатори ёмон кўрсаткич қайд этилмади: 6605 нафар абитуриент. — 1685 та ўринга.

Соат миллари 9 га яқинлашганда, барча абитуриентлар ўз жойларини эгаллаб бўлганди. Ҳақиқий ҳаяжонли дамлар... Илк бор имтиҳон варақасини қўлга олганларнинг ҳаяжонини тушуниш мумкин. Хонада йиғилганларнинг диққат-эътибори фақат тест саволларида. Зеро, айнан шу дамлар умидвор ёшларнинг бутун ой, ҳатто йиллар давомида қилган меҳнатининг самарасини намои-

дай деганди: "Тест абитуриент учун тайёр шпаргалка: жавоблари тайин, билганларингни шошмасдан қоғозга тўғри белгилай олсанг бўлгани, бу ёғи марра сеники". Домланинг бу фикрларини маъқулладим. Ёшлар ҳозир замондан анча илгарилаб кетишгани, тест жараёнида шпаргалкалардан фойдаланмайдиган абитуриентлар топилишига юзлаб мисоллар келтириш мумкин. Бу фикрга Миллий университетдаги имтиҳон жараёнида яна бир карра амин бўлдик. Эҳтимол, шпаргалкадан фойдаланган абитуриентлар бордир... Бироқ, уларнинг синовдан муваффақиятли ўтишига тўлиқ имкон яратилди, деб айта ол-

иш қилиш учун берилган ягона имкониятдир. Агар қилган меҳнатинг бесамар кетмаслигини хоҳласанг, шу лаҳзалардан унумли фойдаланасан. Акс ҳолда...

Соат 9:00 га бонг урди. Ҳар бир факультетда тест синовлари бошланди. Тарих факультетининг бўлғуси талабалари кимё факультетида синовдан ўтди. Биология факультетида бўлғуси журналистлар ва ҳоказо. Бироқ муҳими бу эмас, абитуриентга жойнинг аҳамияти йўқ. Ҳар бир хонада икки нафардан кузатувчи вакил абитуриентларнинг қай даражада тест саволларини ечаётганини назорат қилиб, уларни иккилантирган масалалар бўйича маслаҳат бериб туришарди.

Варақалар тарқатилди. Қутилардаги тест варақаларида номаълум саволлар! Қозонда бори чўмичга чиқади, деганларидек, мияда борини жавоб варақаси кўрсатади.

Университет абитуриентларига тест саволларини ечиш учун рухсат берилди ва бу муддат 12:00 га қадар давом этиши ҳам қайд этилди. Тест саволларини ечиш жараёни бошланди. Яқинда бир домла тест ҳақида шун-

маймиз. Зеро, тест ўз мураккабликлари билан бундай номақбулликларга йўл бермайди.

Умид қиламизки, тест фақат билимдон, зукко ва истеъдодли ёшларни саралайди. Зеро, ана шундай ёшлар

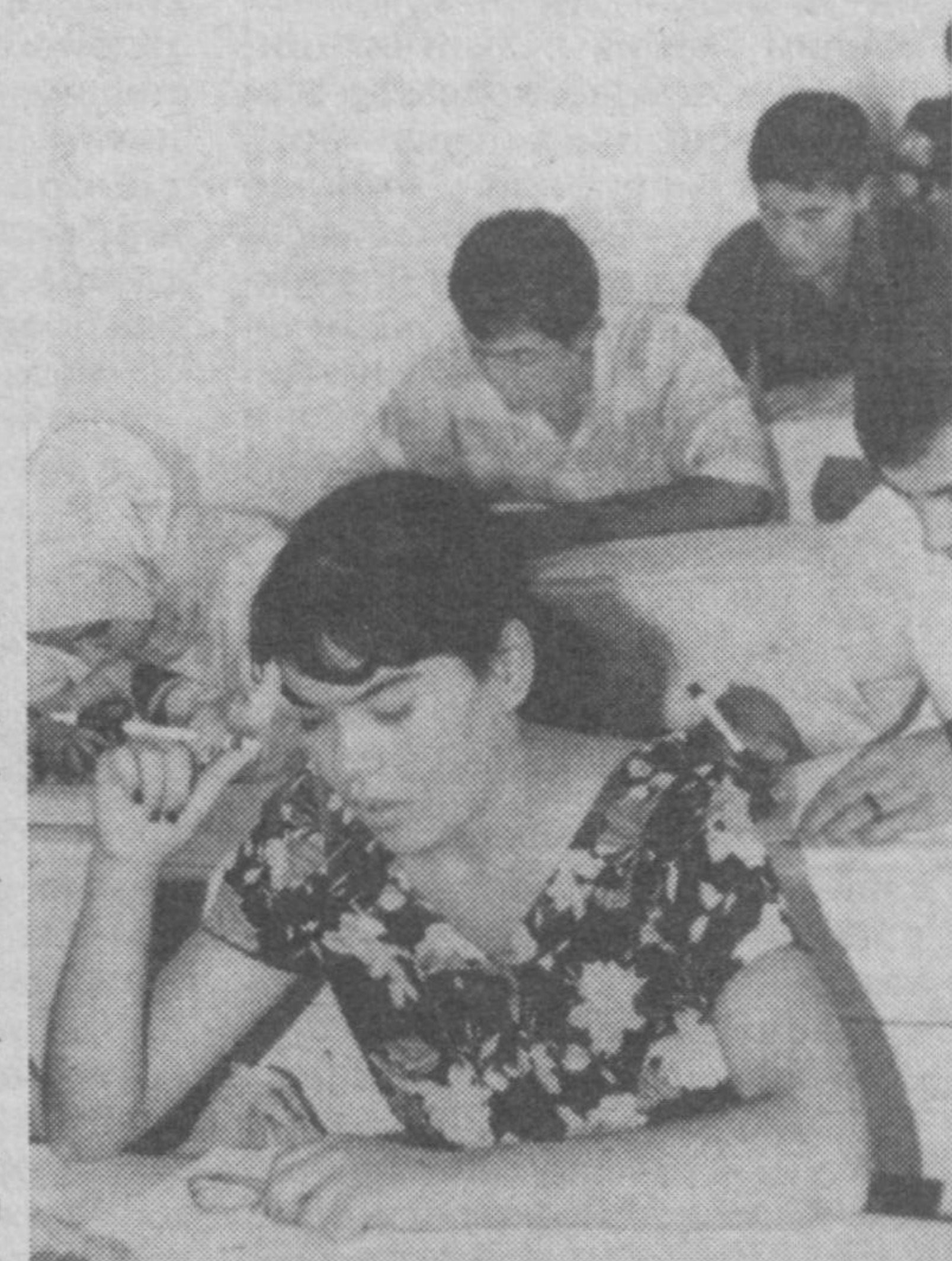

нафар абитуриент ҳаётнинг залворли бир синовида шай! Ва ниҳоят назоратчилар кузатуви остида саволлар китобчаси ва жавоблар варақаси келтирилди. Биз 21-гуруҳдаги 32 нафар абитуриент орасидамиз. Аудитория назоратчилари абитуриентлар Шуҳрат Муродов ҳамда Зилола Қосимовалар гувоҳлигида Давлат Тест марказидан келтирилган яшиқ қутичани очдилар. Ундаги бир-бирига ўхшамаган, ҳар хил вариантдаги саволлар тарқатилиб, қандай ечиш ва жавоблар варақасини қай ҳолатда тўлдирish усуллари тушунтирилди. Абитуриентларнинг фикри-зикри, бутун диққат эътибори жавоблар варақасига қаратилган. Хоналар шинам, тоза, гала-говур йўқ. Идишларда сув ҳозирлаб қўйилган. Соат роппа роса 9.00 да назоратчининг "бошланди" деган хи-

да сокинлик, йўлаклар ҳам ораста. Ичкарида эса ҲАЯЖОН. Турли хил чехраларда у турлича намоён. 9 та гуруҳга бўлинган 500 нафар абитуриент парталарга мук тушган.

Замонамиз шоирларидан бири "Эҳ нақадар қийиндир биринчи бўлмоқ!" дея шеър битган эди. Чиндан-да биринчиликнинг сурури бошқача. Она замин бағрига биринчи қор тушса қанчалик суюнсак, биринчи фарзанд қувончи ҳам ота-онанинг ёдида бир умр сақланади.

...Соат тўққизу ўн дақиқа. Шу пайт эшик олдидаги столга уюб қўйилган сумкалар орасидан ўзиникини ажратиб олган хушрўйгина қиз паспортни ва жавоб варақаси билан чиқиб кела бошлади. Юзида табассум, афтидан тест синовида унчалик қийналмаган

Ўзбекистоннинг келажаги учун камарбаста бўлувчилардир. Уларнинг қалбида доимо байрам бўлсин!

Хулкар ТҲЙМАНОВА,
Муҳаммаджон ИСРОИЛОВ,
Ғофур ЖАБИЕВ,
"Ma'rifat"нинг махсус
мухбирлари
Бурхон РИЗОҚУЛОВ олган
суратлар

ХОНАДОН БОҒЧА - ЖОНАЖОН БОҒЧА

“Мироқида ташкил этилган хонадон боғчаларида кичкинтойларга ўзбекона қадриятлар асосида тарбия берилаётир...”. Бу хушxabар бизни Шахрисабз тумани Мироқи кўрғонига етаклади.

Хуллас, анча-мунча йўлларни ортда қолдириб гўзал Мироқи кўрғонига ҳам етиб келдик. Ва “Чарос” мактабгача таълим муассасаси тасарруфидаги Мунаввар Нажмиддинова уйида ташкил этилган хонадон боғчага ташриф буюрдик.

Тарбиячи опа Гулнорахон Ҳамидова бешик тебратиб алла айтаяпти. Бири-биридан ширин катта-кичик 6 нафар кичкинтой эса алла эшитганча, гулдор қурок кўрпачалар устида ўтириб, хонтахтага энгашган ҳолатда бешик суратини чизишга уринишяпти.

— Бу — Абдоржон, тарбияланаётган фарзандларимизнинг энг кичкинаси ҳисобланади. Уни бешикда ухлатиб оламиз. Абдоржон бешикка белайману алла айтсам, бирпасда ухлаб қолади.

Мактабгача та'лим

Бинобарин, ўзбек учун хонадон қанча қадрли бўлса, бешик ундан-да қадрлироқ. 7 нафар кичкинтой учун ухлаш, машғулотлар ўтиш, овқатланиш хоналари ҳам ажратиб берилганки, улардаги мавжуд телевизор, радио, аудио ва видео магнитофонлар тўлиқ болажонлар ихтиёрида. Шунингдек, хонадон боғчада сайроқи қушлар парваришланиши, бинойидек кутубхона, Ўзбекистон бурчаги ташкил этилган кишини қувонтиради. Мусиқа машғулотлари учун дутор, доира ва бошқа чолғу асбоблари ҳам мавжуд.

— Егуликлардан тақчиллик йўқ, — дейди Гулнора Ҳамидова, — болаларимиз ҳар куни эрталаб сутли таомлар танаввул қилишади. Шакар, гўшт, тухум — ҳамма нарсаси бор...

Дарҳақиқат, ушбу хонадон-боғчадаги қулайликлар бизга ҳам ёқди. Кичкинтойлар эмин-эркин ўсмоқдалар. Хоҳлашса уй ичида, хоҳлашса ҳовлида ўйнашади.

— Қизим Азиза Элмуродова мана шу масканда тарбияланаёпти, — дейди ўқитувчи Сайёра Орзиқулова биз билан суҳбатда. — Мен учун хонадон-боғча маъкул. Негаки, бу ердаги шарт-шароитлардан кўнглим тўқ.

Сўнгра, Наргиза Санаева хонадонидagi боғчага ҳам ташриф буюрдик. У ерда тарбиячи Жамила Шомирзаева 7 нафар кичкинтойга илму одоб ўргатаёпти. Унинг боғчаси ҳам Мунаввар опа хонадонидagидан қолишмайди. Чунки у ерда кичкинтойлар учун одатий боғчалардагидан кўра қулайроқ шарт-шароитлар яратилган.

— Қизим Нодирани Наргиза опанинг хонадон-боғчасига бердим, — дейди Шоира Суёнова. — Буларнинг шароитлари яхши, қишда ҳам хоналар иссиқ. Айниқса, тажрибали Жамила Шомирзаева, болалардаги иқтидорга алоҳида эътибор беради. Бу жой яхши, бешик, беланчак ҳам бор. Уй-рўзғор шароитида бола яхши тарбия олади...

Дарҳақиқат, эътибор билан қузатилса, хонадон-боғчаларнинг афзалликлари кўпга ўхшайди. Энг муҳими яна ўша гап. Хонадон-боғчаларда ҳақиқий ўзбекона тарбия бериш учун имкониятлар кўпроқ.

— Мана, шу 2 та хонадон-боғчани озик-овқат ва керакли адабиётлару жиҳозлар билан таъминлаб турибмиз, — дейди “Чарос” мактабгача таълим муассасаси раҳбари Сафаргул Юсупова. — Ота-оналаримизнинг бу турдаги боғчаларга бўлган ишончи тобора ошиб бораёпти. Биз эса ўз навбатида ички имкониятларимизни ишга солиб фаолиятимизни янада кенгайтираверамиз.

Абдували ОБИДДИН,
“Ma'rifat”нинг махсус мухбири

Ёшлар етук мутахассис бўлишни хоҳлайдилар. Янги замонавий технологиялар эса бу йўлда уларга энг муҳим воситадир.

Президентимизнинг 2002 йил 30 майда қабул қилинган “Компьютерлаштириш ва янада ривожлантириш ва ахборот-коммуникация технологияларини жорий этиш тўғрисида”ги Фармони асосида компьютер ва ахборот технологияларини ривожлантириш, масофавий

рилмоқда. Бу борадаги амалий ишлар натижаси ўларок, СОРОС жамғармаси Очиқ жамият институти томонидан эълон қилинган танлов гранти кўлга киритилди ва катта миқдордаги бу маблағга компьютер ва ахборот технологиялари олинди. Шу асосда институтда “Ахборот-маслаҳат маркази” ташкил этилди. У Фарғона водийсида жойлашган олий ўқув юртидаги талабалар, ёш олимлар, магистрант, аспирант,

ўқитувчилар, ёш олимлар ва иқтидорли талабалар томонидан яратилган дарслик, ўқув қўлланмалари, кўп тилли лугатлар, монографиялар марказ тингловчилари фойдаланиши учун чоп этилмоқда. Дарслик, ўқув қўлланмалари ва маъруза матнларининг электрон шакллари базасини яратиш бўйича 2001-2005 йилларга мўлжалланган истиқболли режа ишлаб чиқилган. Тажриба шуни кўрсатмоқдаки,

Институтда чет (инглиз, немис, француз, рус) тиллар бўйича педагогик кадрлар тайёрлаш сифатини ошириш мақсадида 2002-2003 ўқув йилидан бошлаб тажриба тариқасида “Ўзбекистон тарихи”, “Социология”, “Сиёсатшунослик” ҳамда “Иқтисодиёт назарияси” каби фанларни, ўрганилаётган хорижий тилларда олиб бориш режалаштирилди. Бу эса малакали кадрлар тайёрлаш сифатини оширишга ёрдам беради, ал-

КОМПЬЮТЕР ОРҚАЛИ ЖАҲОНГА

Farmon va ijro

ўқитиш дастурини йўлга қўйиш билан боғлиқ масалаларга давлат томонидан катта эътибор берилаётганлигининг гувоҳи бўляпти.

Ҳозирда дунёнинг барча ривожланган мамлакатларида таълим соҳасида кенг қўлланилаётган ва синондан ўтган педагогик технологиялар Ўзбекистонда ҳам кадрлар тайёрлаш билан боғлиқ бўлган энг муҳим масалаларни ҳал қилишга ҳисса қўшмоқда.

Ахборот технологиялари ва масофавий ўқитишни ривожлантиришга Чўлпон номидаги Андижон Давлат тилар педагогика институтида ҳам катта аҳамият бе-

докторант ва профессор-ўқитувчиларга хизмат кўрсатиб, ахборот алмашинув воситалари (интернет, электрон почта, мультимедиа)дан фойдаланиш сирлари, дастурлар тузиш, масофавий таълимни ташкил этиш бўйича тавсия ва маслаҳатлар бермоқда.

Ҳозир марказда ташкил этилган гуруҳларга 200 га яқин тингловчи жалб қилинган. Ўқиш ва ахборот технологияларидан фойдаланиш беминнат эканлигини ҳам эслатиб ўтиш жоиз.

Марказ қошида кичик босмахона, нусха кўпайтириш воситалари ҳам мавжуд бўлиб, унда профессор-

электрон дарслик ва ўқув қўлланмалар яратиш билан машғул бўлган олимларга махсус дастур асосида ўқув семинарлари уюштирилиши лозим, чунки уларга айрим ҳолларда зарурий билим ва малака етишмаяпти.

Вилоят миқёсида тажрибали профессор-ўқитувчиларнинг янги таълим технологияларига асосланган машғулотларини видеотасма, компакт диск ёки аудио тасмаларга ёзиб олиш ва уларни қўбилиятли талабалар ва ёш мутахассисларга масофавий канал орқали узатишни, кутубхоналарга етказиб беришни ташкил этиш-яқин келажақда ўз ечимини топади.

батта.

Эндиги асосий вазифа эса, чет эл таълим муассасаларининг илғор ўқитиш технологиялари, уларнинг ютуқ ва тажрибаларини ўрганиш, умумлаштириш ва унга ижодий ёндашган ҳолда ўқув қўлланмалари, дарсликлар, дарс ишланмалари яратиш, маъруза матнлари сифатини янада яхшилашдан иборат.

М.АБДУВАЛИЕВ,

Андижон Давлат тиллар педагогика институти ўқув, илмий ишлар ва ахборот технологиялари бўйича проректори, доцент
Ш.АЛИМОВ,
“Инглиз тили фонетикаси ва методикаси” кафедраси мудири, доцент

Миллий қадриятлар инсоннинг ота-боболари ҳаётдан дарак беради. Зеро, ўзбек халқининг ҳам ўзига хос қадриятлари борки, улар қадим вақтлардан буён авлоддан авлодга ўтиб, бизгача етиб келди. Хусусан, биргина хунармандчилик доирасидаги ёғоч ўймакорликлари санъат даражасига етгани кишида ўзбек миллати билан фахрланиш ҳиссини уйғотади. Бугун Зангиота туманидаги ижодиёт марказида ана шу ўлмас меросимиз ёш авлодга ўргатилмоқда.

Бурхон Ризо олган сурат.

ЛИЦЕЙИМИЗ — ФАХРИМИЗ

Ривожланган давлат қуришда иқтидорли, билимли, аниқ бир мақсад сари интилувчан ёшларнинг ўрни алоҳида. Ҳозирда бундай ёшларни камолга етиштиришда Алишер Навоий номидаги республика Нафис-санъат лицейи ҳам муҳим ҳисса қўшиб келмоқда.

Бугунги кунда ушбу билим даргоҳида ўқувчилар олти йўналиш бўйича малакали педагоглардан

G'urur

Лицейда ташкил этилган комтаҳсил олмақда, соҳанинг сир-асрорларини кунт билан ўрганишмоқда. Лицейимиз — мустақиллик тенгдоши. У мустақиллик йилларида янги, замонавий биноларга эга бўлди ва ўқув хоналари барча керакли техника воситалар билан жиҳозланди. Лицейда ўқувчилар учун замонавий кутубхона, қулай спорт зали, шинам ошхона мавжуд.

Ўқувчиларга билим бериш билан бирга, уларнинг маънавий баркамоллигини таъминлашга ҳам алоҳида эътибор қаратилмоқда. “Маънавият ва маърифат” хонаси эса доимо гавжум. Шунингдек,

“Истиқлол учқунлари”, “Соғлом авлод” спорт тўғараклари ҳам ўқувчилар билимини оширишда, ҳам уларнинг жисмонан соғлом бўлишларида катта аҳамият касб этмоқда. Билим масканида ўтказилаётган турли фанлар бўйича олимпиадалар, кўрик-танловлар, спорт мусобақалари эса биз ўғил-қизларни ҳар томонлама баркамол бўлишга ундамоқда.

Лицейда ташкил этилган компьютер саводхонлиги биз ўқувчиларни замонавий техникага бўлган қизиқишларимизни яна бир қарра оширди. Албатта, бундай иқтидорли болаларни етиштиришда ўз билими ва тажрибаларини аямаётган устозларимиз Ф.Султонов, А.Тожиқўжаева, С.Азимова, З.Саидазимова, И.Зокирова, М.Каримова ва бошқа педагогларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Барча шароитлар муҳайё этилган ушбу билим даргоҳида билим олаётган ёшлар, келгусида мустақил юртимиз равнақиға ўз ҳиссасини қўшишига шубҳа йўқ.

Шаҳноза ОЙДИНОВА,
лицей ўқувчиси

ҲАМ ТАРБИЯ, ҲАМ ХУНАР

Донишмандларимиз ёшлиқда олинган билимни беҳизга тошга ўйилган нақшга қиёслашмаган. Чунки ёшлиқда ҳар бир инсоннинг зеҳни ўткир, бир кўрган нарсасини эслаб қолиш қобилияти кучли бўлди. Шунинг учун болажонга боғчада юрган вақтиданок ўқиш-ёзишни, арифметик амалларни, расм чизишни ўргатадилар. Ҳозирга келиб жаҳон ҳамжамияти тез ривожланаётган бир пайтда мана шу магулотлар ёнига хорижий тиллар ва компьютер собоқларини ўргатиш ҳам кўшилмоқдаки, бу қувонарли ҳол, албатта.

Бугун пойтахтимизнинг Юнусобод тумани халқ таълими бўлимига қарашли "Гулдаста" номли 124-мактабгача таълим муассасасида ёш авлод тарбиясига жиддий эътибор берилмоқда. Жумладан, мактабгача ёшдаги болалар таълим-тарбиясига қўйиладиган давлат талаблари, Кадрлар тайёрлаш миллий дастурининг 2-босқичи бўйича, "Учинчи минг йилликнинг боласи" таянч дастури доирасида амалий ишлар қилинмоқдаки, буларнинг замирида баркамол авлодни шакллантириш мақсади мужассам. Айни вақтда мазкур мақсади муассасанинг тайёрлов гуруҳидаги болажонларни мактабга "учирма" қилиш бўйича тайёргарлик жараёни кетмоқда.

Шунингдек, мазкур боғчада кичкинтойлар миллий кадрларимиз доирасида зардўзлик сирларини ўрганиб, мустақил тикишни машқ қилмоқдалар. Зеро, бозор иқтисодиёти шароитида хунарни, билимни, ҳаракатчан кишигина яхши яшайди, ўз ватанининг равнақиға муносиб ҳисса қўша олади. Бир сўз билан айтганда, "Гулдаста" жамоаси ана шундай олий мақсадларни кўзлаган ҳолда иш олиб бормоқда.

Суратларда: боғча ҳаётидан лавҳалар.

Б.Ризоқулов олган суратлар.

Бошқарув тизимини мустаҳкамлаш зарурати сезилиб турган бугунги кунда раҳбарлар фаолияти гоята муҳим аҳамият касб этади. Хўш, раҳбар ким, унинг етакчилик фаолияти нималардан иборат?

Раҳбар жамоанинг манфаатларини кўзловчи, уларни қийин вазиятлардан олиб чиқувчи ва рағбатлантирувчи, кези келса жазоловчи, ишнинг тартибли бажарилишини, гуруҳнинг тинчлигини таъминловчи, жипслигини сақловчи, масъулиятли, сабр-қаноатли, ҳақгўй, юрт манфаатини ўйлайдиган, нуфузга, обрўга эга

жиҳатдан таъсир қилиш қобилиятига эга бўлиши керак. Шунингдек, камчиликларга нисбатан кечиримли бўлиш, адоват ҳиссидан йироқ бўлиш, ходимнинг иззат-нафсини ерга урмаслик, жазолашга ҳеч вақт шошилмаслик, хатоларнинг келиб чиқиш сабабларини оқилона ўрганиб чиқиш ҳам раҳбарга хос асосий хусусиятлардир.

Ижтимоий психологияда раҳбар тушунчаси илмий, оммабоп тушунча бўлиб, унинг услублари учга бўлиб ўрганилади.

Авторитар раҳбар ўз иш фаолиятида жуда қаттиққўл, ўта фи-

Демократ раҳбар эркинликни, ҳақиқатни, қонунни, тартибни биринчи ўринга қўяди. Бу раҳбар топшириқ беришдан олдин одамларнинг индивидуал хусусиятлари ва шу ишга мойиллигини ҳисобга олади. Топшириқ, буйруқларни асосан маслаҳатлашиб, таклиф тарзида беради. У жуда самимий, очиққўнғил, тартибга риоя қиладиган, дўстона муносабатда бўладиган демократ шахсдир. Йиғилишларда ходимларга эркинлик берилади ва улар ўзларининг фикрларини, таклифларини мустақил ифода этиш ҳуқуқиға эга бўлишади. Раҳбар-

ни амалга оширади. Кўп ҳолларда бу жамоада норасмий лидерларнинг раҳбарлик лавозимиға чиқиш ҳоллари учрайди.

Раҳбар расмий лидер бўлганлиги туфайли унинг типлари кўп жиҳатдан шахснинг етуклигиға боғлиқ, бинобарин, универсаллик, кенг қамровға эга бўлишлик унинг пухта руҳий муҳит, чексиз ижобий бошқарув имкониятиға эга эканлигидан далолат беради. Унинг иш услублари ичидан биттасининг устуворлиги меҳнат маҳсулининг самарадорлигини оширишға ёки камайтиришға олиб кели-

АВТОРИТАР, ДЕМОКРАТ, ЛИБЕРАЛ

ёш

бу турдаги раҳбарларнинг қайси бирининг фаолияти самарали бўлиши хусусида

бўлган ижтимоий шахс. Бу масалага психологик нуқтаи назар билан ёндашганимизда, муаммо янада ойдинлашади.

Психологияда раҳбар муаммоси ўрганилаётганда, авваламбор, у қайси индивидуал хусусиятлари орқали раҳбарлик даражасига эришди, иш фаолиятини бошқаришда қандай усулларни қўлламоқда, ходимларни ўзига жалб қилишда нималарға эътибор бераётгани каби муҳим саволларға жавоб олиниши зарур.

Раҳбар зиммасига психологик жиҳатдан жуда катта жавобгарлик юклатилади. Чунки унинг жамоасидаги ҳар бир шахс алоҳида индивидуал хусусиятға эга. Шу боис, ходим раҳбарға нисбатан ижобий ёки салбий муносабатда бўлиши мумкин. Бироқ, уларнинг муносабатидан қатъи назар, раҳбар турли характердаги ходимлар кўнглиға йўл топиши, уларға иродавий ва ҳиссий

дойи ва ишчан шахс. У аниқравшан фикрлардан, кучли дўқ-пўписадан, жиддий таъқиқлаш оҳангларидан фойдаланади. У бошчилик қиладиган жамоада эркинлик, танқид қилишлар йўқ, ўзининг ҳам, ўзгаларнинг ҳам танқид қилишини таъқиқлайди. Йиғилишларни ўзи бошлаб, ўзи якунлайди. Фикриға кўшилмайдиганларни ёмон кўради. Иш режаларини жамоа маслаҳатисиз ўзи тузади ва айрим ҳолларда фаолиятға доир ишларни жамоадан сир тутлади. Қандай йўл билан бўлмасин, ходимларни ўзига бўйсундиришға ҳаракат қиладди. У ҳар бир ходимнинг характери ҳақида тасаввурға эга бўлса-да, бунни сир тутлади. Авторитар раҳбар бошчилик қиладиган жамоанинг иши анча самарали бўлади. Лекин жамоа ичидаги руҳий муҳит анча паст даражада бўлгани учун бошқа ишға ўтиш ҳоллари кўп учраб туради.

нинг ходимларидан яширадиган сирини йўқ ва барча ташкилий ишлар жамоанинг маслаҳати билан амалға оширилади. Бундай раҳбар бошчилик қиладиган жамоада маънавий муҳит жуда яхши, ходимлар ўз ишларидан қониқади, ишдан кетиш ҳоллари деярли учрамайди.

Либерал(лоқайд) раҳбар жамоасида тарқоқлик, ўзбошимчаллик сезилиб туради. Унинг характерини билиш қийин, яъни хурсанд ва хафа бўлган вақтларда ҳам ўзини бир хилда тутлади. Таъқидлаш, дўқ-пўписа йўқ. Жамоадаги муаммолар билан қизиқмайди, бу ишларни унинг қўли остидагилар бажаришади. Ходимлари билан бўлган муносабати яхши, ахлоқ меъёрларидан чиқмасликка ҳаракат қиладди. Жамоа иши паст самара беради. Ходимларнинг ишдан кетиш ҳоллари учрайди. Жамоадаги ходимлар орасида норасмий лидерлар асосан ташкилий ишлар-

ши психолог Б.Г.Ананьев томонидан чуқур ва ишонарли тарзда талқин қилинган. Ижтимоий психологияда раҳбар фаолияти ўзига хос яхлит тузилишға эга эканлиги тўғрисида фикр юритилади. Ҳамкорлик фаолиятини тартибли бошқариш ва уни рўёбға чиқариш тўғрисида билдирилган фикрлар раҳбар психологияси учун алоҳида аҳамият касб этади.

Сир эмас, бугунги кунда ўз она тилини билмайдиган, миллат, халқ қайғуси билан яшамайдиган, нотиклик санъатидан йироқ бўлган мутахассислар ҳам раҳбарлик курсида ўтирибдилар. Аслида эса раҳбар ижобий фазилатларға эга бўлган, бошқарувчилик қобилиятиға, мулоқотға киришувчан, миллийлигини унутмаган ва албатта, ўз касбининг билимдони бўлиши лозим.

Азиза КОДИРОВА,
ТерДУ Педагогика ва
психология факультети
1-курс талабаси

ЧўПОН БОЛАЛАРИ МАКТАБИ

Бу йил Амуғарёда сув мўл бўлиши икки-уч йил сув танқислигидан қийналган қорақалпоғистонликларни ҳам қувонтириб юборди. Қадимий Жайхуннинг яна жўшиб оқабошлаши деҳқонларнинг, чорвадорларнинг — барча-барчанинг қалбларига жўшқинлик, эртани кунга ишонч бағишлади.

Тахтақўпир тумани "Жангагарё" ширкат хўжалиги марказида жойлашган 1-республика чўпон болалари мактаб-интернатида бўлганимизда шунга ишонч ҳосил қилдикки, сувнинг мўллуғи бу ерда ҳам алоҳида кўтаринки кайфиятни юзага келтирган. Авваллари сув етишмаслигидан мазкур таълим-тарбия маскани ихтиёридаги экин майдонлари экилмаётган бўлса, энди аҳвол анча ўнганган. Хўш, чўпон болаларига шароитлар қандай яратиб берилган, мактаб-интернат жамоаси янги ўқув йилини қай тарзда кутиб олмақда?

Шу хусусида муассаса директори Ортиқбой Ўтешовдан билиб олдик.

— 1993 йилда очилган икки қаватли мактаб-интернатимиз ўқувчиларининг 102 таси қиз, 144 таси ўғил болалар бўлиб, уларнинг аксарияти чўпонларнинг фарзандларидир.

Ўтган ўқув йилини яхши якунлаган ҳолда янгисини муносиб тайёргарликлар билан кутиб олиш жамоанинг муҳим вазифаси эканлигини унинг ҳар бир аъзоси юракдан ҳис қиладди. Янги ўқув йилида фан тўғрисида ва футбол, волейбол, енгил атлетика каби спорт тўғрисидаги фаолияти янада яхшиланади.

Шунингдек, Абат Малдубоев раҳбарлик қиладиган бағиш ҳаваскорлар дастаси чорвадорлар болаларининг зеркишиға йўл қўймайди. Дўмбирада чалинган шўх қўйлар болаларни гўё Қизилқум яйловлари кенгликларига етаклагандай бўлади. Овқатланиш борасида ҳомий ташкилотлар "Жангагарё" ширкат хўжалиги гўшт, сут маҳсулотлари, Тахтақўпир матлаботчилар ҳиссасидорлик жамияти нон, ун, макарон, ўсимлик ёғи, шакар, печенье, сариеъ, компот каби озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашға катта ҳисса қўшмоқда. Шунинг таъкидлаш лозимки, бозор иқтисодиёти шароитиға мослашиб бораётган мазкур мактаб-интернатда тикувчилик цехи фаолият кўрсатаётгани, 1 та транспорт воситаси аҳолиға пуллик хизмат қиладди.

Мактаб-интернат ҳаётининг ўзига хос жиҳатларидан бири шундаки, мактаб жамоаси ота-оналар билан яқин ҳамкорликда иш олиб бориш учун барча зарур шароитни яратишган. Чунки болалар ҳаётининг кўп вақти шу даргоҳда ўтади. Мактаб-интернатнинг ота-оналар хонаси мавжуд, бу ерда улар ўз фарзандлари билан учрашишади. Дарига Жарилқанова бошчилик қиладиган ота-оналар кўмитаси аъзолари ҳам ибратли ишларни амалға оширмоқда. Жумладан, ёшлар тарбиясига оид энг долзарб мавзуларға ўтказилаётган мазмунли суҳбатларни санаб ўтса бўлади.

Кутубхоначи Келбет Асқарова китоб жамғармасини бойитиш, кутубхонада ёшлар тарбиясига ижобий таъсир қилувчи турли тағбир ва учрашувларни мунтазам ўтказиш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Интернат атрофини ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш экологик шароитни яхшилашға муҳим ўрин эгаллашини доимо диққат марказида тутаядиган аҳил педагогик жамоа ҳар йили янги дарахт кўчатлари экмолди. Ҳозирги пайтда тарбия маскани атрофида 120 дан кўпроқ манзарали дарахтлар бор.

Ф. ЁҚУБОВ

SHE'RLARIDA O'ZINI BEKITMAYDI

Ulug' olmon shoiri va dramaturgi Bertold Brext (1898-1956) fabrika direktorining o'g'li edi. Yaxshi bilim oldi. Bilimi yaxshilikka xizmat qildi.

16 yoshida I jahon urushini ko'rdi, harbiy kasalxonada sanitar-askar bo'lib xizmat qildi. Urush nimaligini, dunyoni erta angladi. Odamlar orasidagi farqni erta tushundi. Imperialistik-bosqinchilik urushi insonni chumoli o'rnida ham ko'rmasligi, o'lsa o'ligini ham qushxonaga o'xshash jangga solishga tayyorligini ko'rib, shu haqda "O'lik askar haqida afsona" asarini yozib, uni kuyga soldi va gitarada qo'shiq qilib

aytib, butun Olmoniyaga tanildi. 24 yoshida "Dolg'a", "Tungi nog'oralalar", "Shaharlar changalzorida" kabi sahna asarlari yozib, nemis ijtimoiy hayotining eng dolzarb muammolarini o'rtaga qo'ydi. "Uch tiyinlik opera" asari sahnalashtirilganda, ko'z ko'rib, quloq eshitmagan muvaffaqiyat qozondi.

Lekin Brext she'riy asarlari, qo'shiqqa aylangan she'rlari bilan har bir xonadonga kirib bordi.

Brext she'rlarida o'zini bekitmaydi. U hamisha she'rlari bilan xalq ko'zini ochishga intiladi. Ayniqsa, fashistlar

hokimiyat tepasiga kelgandan keyingi siyosat Brextni tinch qo'ymaydi. Fashistlar Brext she'rlaridagi ramziy haqiqatlarni ko'radilar va uni kechirolmaydilar.

Unga har xil yo'llar bilan hujum qilaveradilar. Chunonchi, yuqorida tilga olingan, bundan o'n besh yigirma yil oldin yozilgan "O'lik askar haqida afsona"si uchun uni millatning or-nomusini haqorat qilganlikda ayblab Olmoniyadan chiqarib yuboradilar.

Brextning o'n besh yillik hayoti muhojirlikda — Avstriya, Daniya, Fransiya, Finlandiya, Amerika kabi mamlakatlarda

o'tadi. 50 yoshida Germaniyaga qaytadi.

Brext she'rlarida inson dardi, inson yashayotgan dunyo va inson masalasi kuylanadi. Insonlar o'rtasidagi birdamlik orqali kelajakka ishonch tuyg'ulari ifodalanadi. Insonning insonga yordam bera olishi inson uchun najot yo'li ekanligi shoir dunyoqarashining markazida turadi. Brext hayotni sevishni, bor-borlig'icha sevishni o'rgatadi. Tinchlik va yashashning qadriga yetishni o'rgatadi. San'atni, vatanni sevishdan saboq beradi.

Miraziz A'ZAM

BAHOR TO'G'RISIDA

Neft, temir va ammiakka ochofatday yopirilmashimizdan ancha ilgari har yili daraxtlarning gurkirab o'sadigan, tiyiqsiz shodiyona paytlari bo'lardi.

Uzaygan kunduzlar, tiniqlashgan osmon, toza havo, muqarrar yaqinlashgan bahor — hammasi hammamizning yodimizda.

Endi bu fasl to'g'risida hamon kitoblardan o'qiymiz.

Ammo ko'pdan beri shaharlarimiz ustidan suzib o'tmadi qushlarning shonli karvonlari.

Faqat vagonlarning derazasidan yo'lovchilar birdan payqab qolar bahorni.

Uni ko'z-ko'z qilar tekisliklar burungiday ochiqlik bilan.

Allaqachon katta tepalikda esa, bamisoli bo'ronlar guvullayotganday.

Ammo bu bo'ron emas,

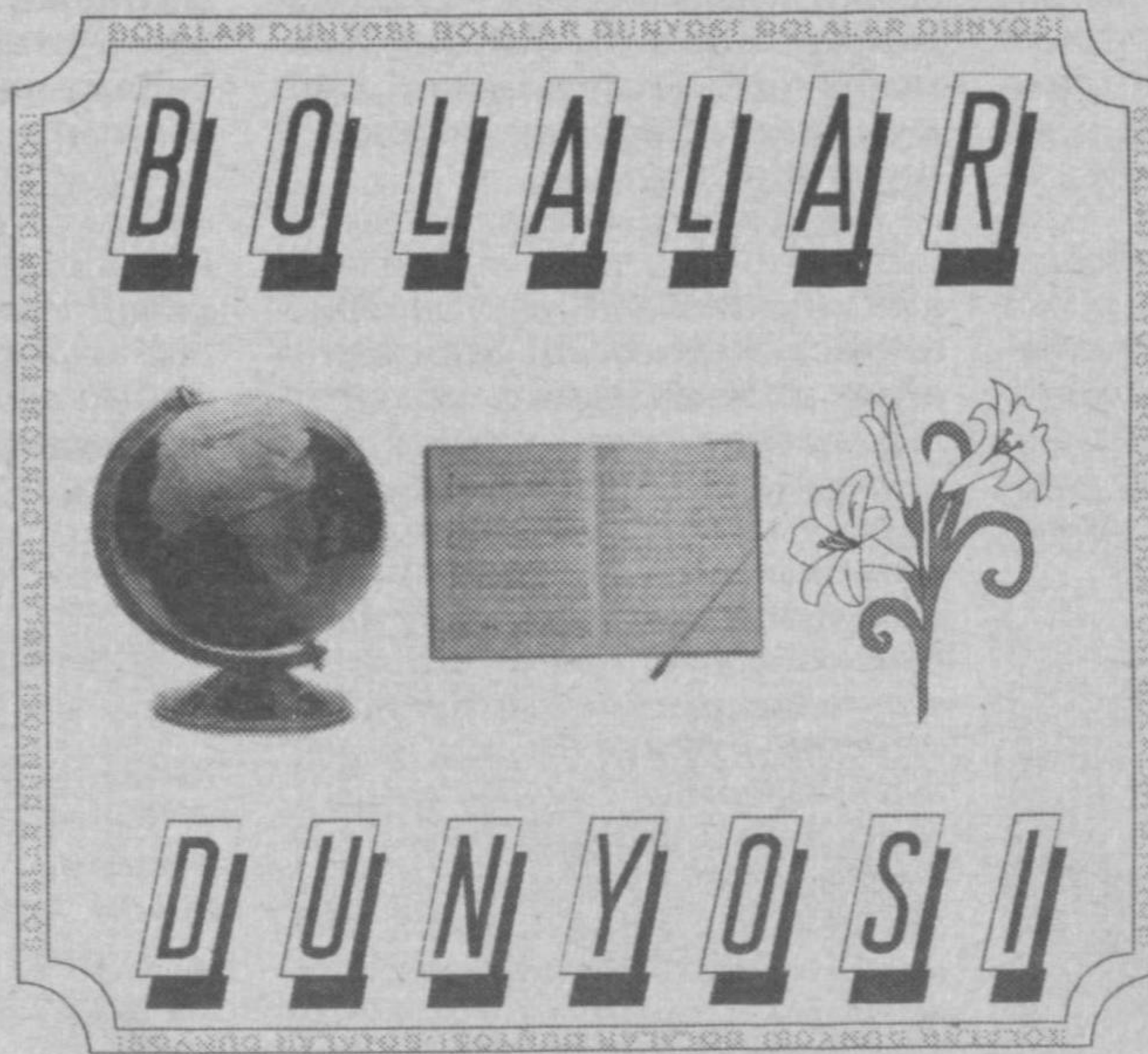
Faqatgina antennalarga urilmoqda shabada.

MENI YOT ELLARGA

HAYDASHGANDA...

Allaqachon she'rimda oldingi urushning askari ruhini poymol qilganmishman, meni yot ellarga haydashganda gap shunda deb yozdi shoshqaloq gazetlar. Chindan, o'sha urush tugashidan bir yil oldin O'sha paytning davlat tuzumi o'z mag'lubiyatini orqaroqqa surish uchun chollaru o'n yetti yoshlilar qatori uch marta o'q yegan majruhlarni ham qaytadan urushga tashlaganida men bir she'rimda, o'ldirilgan askarning qabrdan qanday kovlab olingani, bu paytda qotillar, g'irt yolg'onchilar shodiyona qiyqirib turgani, bir to'da soqchilar askarni qanday mudofaaning oldingi qatoriga oborib qo'yishgani — shularning barini tasvirlagan edim.

Endi, yangi jahon qirg'iniga kirisharkan, bu gal jinoyatni ko'proq qilmoq uchun o'ldirishar menga o'xshaganlarni yo jinoiy maqsadlarini ochib qo'ygan odam sifatida oldindan haydab chiqarishar.

KO'KSINGDAGI TOG'NI...

Ko'ksingdagi tog'ni tekislab ketishdi. Qalbing vodiysini ko'mib tashlashdi. Qulay yo'l o'tkazishdi ustingdan.

ZARANG DARAXTIGA ERTALABKI MUROJAAT

Bilasizmi, zarang,

men sizdan kechirim so'rashim kerak.

Men o'tgan tun, bo'ron guvillab,

hech uxlay olmadim.

Derazadan, sizning mast maymunday

chayqalib turganingizni ko'rdim

va bu fikrimni bildirdim.

2

Bugun yalang'och shoxlaringizda

yaltirab turipti sariq quyosh.

Ora-sira so'nggi yoshlaringiz

to'kilmogda, zarang.

Nimalarga qodirligingiz endi Sizga ma'lum.

Umringizning eng ayovsiz

jangidan omon chiqdingiz.

Kalxatlar zo'r qiziqish bilan

aylanishdi boshingizda.

Endi aniq bilaman: egilsa ham sinmaydigan

sabotingiz tufayli

bugun tongdan qad rostlab mag'rur turibsiz.

3
Sizni ko'rib, bir narsani aniq tushundim:
O'tgan tundagiday bo'ron zug'umida
baland-baland harbiy binolar aro
qomatni shu qadar baland tutish, zarang,
ko'rinib turipti, chakana ish emas.

BOG' SUG'ORISH

Bog'ni sug'orish kerak,
ko'klarga orom bermoq uchun!
Changagan daraxtlarni sug'orish kerak.
Suvni ayama,
butalarni yodingdan chiqarma, mevasiz
daraxtlarni ham,
unutma ezilganlarni, ko'zi ochlarni.
Gullar orasiga tiqilgan pechaklarni ham unutma,
ular ham suv ichishni xohlaydilar. Faqat yangi
maysalarni, faqat quyoshda qovjiragan o'tlarni
sug'orib kifoyalanna:
qaqragan, yalang'och tuproqqa orom ber.

AGARDA TOSH YERGA TUSHAMAN DESA...

Sen havoga tosh otganingda yerga tushgim kelyapti, desa tosh — ishon unga.
Sen suvga sho'ng'imoqchi bo'lganingda jiqqa ho'l bo'lasan, desa suv — ishon unga.
Dugonang, oldingga kelgim kelyapti, deb agar xat yozsa — ishonma unga. Chunki bu masalada tabiat kuchlari qatnashmaydi.

YANGILIK QUVONCHI

Yangilik quvonchi! Yangi otgan tong!
Ko'mko'klikni, go'yo, unutganingda yangi chiqqan maysa! Sen kutgan kitob, yangi sahifalar va ulkan hayrat!
Shoshmasdan o'qigil, o'qilmay qolgan — qismi nozikligi ayon bo'lar tez!
O, betingdan oqib tushgan yangi ter, bir hovuch yangi nam! Va yangi kiygan ko'yilaging salqini! O, muhabbatning yangi boshlanishi! Hurkak nigohlar!
Ishga yangigina o'tirgan payting!
Sovugan motorga yoqilg'i quyish!
Pishangning yangitdan bir siltanishi!
Motorning yangitdan churillashi!
O'pkangga yangitdan so'rilgan tutun!
O, sening tug'ilishing, yangi fikr!

Miraziz A'ZAM tarjimalari:

ЛИЦЕЙ

Akademik litseylar hayotidan

— ТАРБИЯ ВА ИСТЕЪДОДНИ
ТОБЛАШ МАСКАНИ

— Тошниёз ака, мамлакатимиз таълим тизимида тубдан ислохотларнинг бошланганига ҳам беш йил бўлди. Ушбу ислохотлар жараёни Сизнинг илм масканингиз мисолида қандай намойён бўлмоқда?

— Дарҳақиқат, бундан беш йил муқаддам мамлакатимиз Олий Мажлиси IX сессиясида давлатимиз сиёсатининг устувор йўналишларидан бири сифатида таълим масаласи кун тартибига қўйилиб, мамлакат парламентининг кенг муҳокамасидан сўнг ҳар томонлама мукамал ишлаб чиқилган "Таълим тўғрисида"ги қонун ва Қадрлар тайёрлаш миллий дастури қабул қилинган эди. Бу ҳужжатларнинг қабул қилиниши мамлакатимизда таълим тизимининг узлуқсизлигини таъминлашга, янги турдаги таълим муассасалари — академик лицейлар ва касб-хунар коллежларининг ташкил топишига асос солди. Ҳақиқатдан ҳам, сўнгги 4-5 йилда мамлакат таълим тизимининг муҳим бўлини ҳисобланган ўМКХТ тизимида жуда катта маблағ сарфланиб, академик лицейлар ва касб-хунар коллежлари учун ажойиб, мухташам ўқув бинолари қуриляпти, улар энг сўнгги русумдаги замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланмоқдаки, буларнинг барчасини кўриб, ёшларимизнинг эртанги келажаги порлоқ бўлишига ишонч ҳосил қиласиз. Ушбу ислохотлар натижаси ўлароқ, бизнинг Тошкент Молия институти қошидаги лицейимизга ҳам академик лицей мақоми берилди.

— Тажрибали педагог сифатида айтингчи, биз бугун ака-

ларини такомиллаштиришдек муҳим вазифани амалга оширишни талаб қилади. Пойтахтимиздаги Тошкент молия институти қошидаги республика Молия лицейи фаолиятида ҳам бу борадаги ишларни амалга ошириш баробарида қатор ижобий натижаларга эришилмоқда. Бу ҳақда мухбиримизнинг мазкур лицей директори, иқтисод фанлари номзоди, доцент Тошниёз Аҳмедов билан бўлган суҳбати эътиборингизга ҳавола қилинмоқда.

буюк давлат бўлишига қатъий ишонч туйғусини шакллантириш, ёшларни шу йўлдан дадил ва фидойилик билан хизмат қилишга даъват этиш каби тарбия сиёсатини амалга ошириш масалалари лицей маънавий фаолиятининг асосини ташкил этади. Шу мақсадда лицейимиз ўқувчилари Президент асарлари асосида ташкил этилган махсус курслар мазмуни ва бошқа ҳуқуқий, психологик, одоб-ахлоқ йўналишидаги машғулотларни кунт билан ўзлаштирмоқдалар. Бу борада ўқув курсларига мос ва уйғун ҳолда кўплаб

молия кафедрасидан Л.Алиева, менежмент ва ҳуқуқ кафедрасидан доцент Ш.Тулаганова, банк иши кафедрасидан профессор Э.Эгамов, жисмоний тарбия кафедрасидан Ҳ.Абдураizzoқов, Б.Аббосов каби устозларни айтиш мумкин.

Лицейимизда математика, информатика, инглиз тили, она тили ва адабиёти фанлари чуқурлаштирилган дастурлар асосида ўқитилади ва айнан ушбу фанлардан машғулотлар ҳар бир гуруҳда иккига бўлиниб ташкиллаштирилади. Лицейнинг асосий вазифаси — иқтисодиёт йўналишидаги олий таълим муассасаларида ёки бошқа олийгоҳларнинг иқтисодиёт йўналишидаги факультетларида ўқишларини давом эттирмоқчи бўлган бўлажак талабаларни тайёрлаш, уларнинг салоҳиятини кўтариш, бор истеъдодини сайқаллаштиришдан иборатдир. Мана шу вазифага муваффақиятли эришиш мақсадида ўқув режада математика ва инглиз тили фанларидан ҳафтасига 8 соат, она тили ва адабиёт фанига — 6 соат ажратилган бўлиб, ушбу фанлар бўйича машғулотларни салоҳиятли мутахассис-олимлар, ўқитувчилик касбининг содиқ фидойи эгалари олиб бормоқдалар. Бундан ташқари, ушбу чуқурлаштирилиб ўтиладиган фанлар бўйича лицейда қатор тадбирлар ҳам ўтказилиб турибди. Масалан, она тили ва адабиёт фанидан улуг мутафаккир шоир Алишер Навоий таваллудига бағишланган Навоийхонлик мушоираси, соф инглиз тилида гуруҳларо ра билим-ринг интеллектуал ўйинлари, математикадан "Топқирлар ва зукколар" беллашувлари ҳар гал анъанавий турда ташкил қилинапти.

Шунингдек, бу фанлар бўйича тест саволлари мажмуи, оғзаки ва ёзма вариантлар банки яратилиб, ўқувчиларнинг бу борадаги ўзлаштириш даражаси ҳар 45 кунда мониторинг таҳлиллари асосида аниқланмоқда. Натижалар лицейнинг педагогик ва илмий-услубий кенгашлар ййгилишларида муҳокама қилинади.

— Маълумки, ўқувчиларни

олий ўқув юртларига тайёрлаш мезонларидан бири — бу катта маълумотлар банкига эга бўлган тест синовларидир. Бу борада лицейда нималар қилинапти?

— Шу ўринда алоҳида айтиб ўтиш жоизки, ўқувчиларимизнинг тест билан ишлаш малакасини ҳосил қилиш учун лицейимизда Давлат тест маркази билан узвий ҳамкорлик алоқаси ўрнатилган бўлиб, ўтган ўқув йили давомида 2-3 марта стандарт тест вариантлари асосида

махсус назорат синовлари ўтказилди.

Лицейда ўқув жараёнини такомиллаштириш борасида амалга оширилаётган ана шундай ташкилий тадбирлар, албатта, таълим мазмуни ва сифатини яхшилашга, ўқувчиларнинг билимли, қобилиятли ва истеъдодли бўлиб камол топишига хизмат қилмоқда, қолаверса, олий таълим муассасаларига кириш кўрсаткичларининг юқори бўлишини таъминламоқда, ижобий ютуқларни кўлга киритишга асос солмоқда. Масалан, лицейни тамомлаган ўқувчиларнинг олий ўқув юртларига кириш кўрсаткичларининг ўзи кўп

йилда лицейимизни тугатган 27 нафар битирувчидан 15 нафари аъло даражали шаходатномага эга бўлишди.

— Бу йил лицей тубдан қайта реконструкция қилинган, барча шарт-шароитларга эга бўлган 3 қаватли янги бинога кўчиб ўтибди. Ушбу ўзгаришнинг афзалликлари томонлари таълим-тарбия жараёнида сезилаяптими?

— Дарҳақиқат, биз 2002 йил март ойида Юнусобод тумани Зарбулоқ кўчаси 14-уйда жойлашган илгариги қизлар турк лицейи биносига кўчиб ўтдик. Бу ўзгариш ўқитувчиларимиз учун ҳам, ўқувчиларимиз учун ҳам қатор қўлайликлар яратди. Янги бино жуда гўзал, ўқув хоналари кенг ва ёруғ, бу ерда барча шароитлар мавжуд. Бизда олдин чет тилларини мукамал ўрганишимиз учун лингафон хонамиз йўқ эди, ҳозир эса барча ўқув-техник ускуналари мавжуд 5 та лингафон хонамизга эга бўлдик. Бундан ташқари, табиий фанлардан ўқув хоналари ва лабораториялари шундай жиҳозланганки, кўриб кўзингиз қувонади. Айни дамда ўқитувчиларимиз ушбу замонавий техник воситаларидан самарали фойдаланиш кўникмаларини олиш учун махсус тайёргарликдан ўтишяпти. Бунинг барчаси, албатта, лицей ўқувчиларининг ОУЮларига кириш кўрсаткичларини янада кўтаришига ишончим комил.

Ҳозирги кунда биз гарчанд алоҳида бинога кўчиб ўтган бўлсак-да, ўртамизда маълум бир масофа бўлишига қарамай, институтимиз

демек лицейларга кўпроқ қандай ўқувчиларни жалб қилишимиз керак?

— Кўп иллик иш тажрибам асосида шу нарсани айтишим мумкинки, янги турдаги академик лицейларда ўқиш истагини, авваламбор, билдими, қобилиятли, мустақил фикрга эга бўлган, ўзига ишонган ўқувчиларгина бидирмоғи лозим. Чунки ана шундай илм масканларида бу ўқувчиларнинг замонавий билим сирларини эгаллашлари учун катта талаб қўйилиб, улар муайян фанларни чуқур, мукамал ўзлаштириш имкониятларига эга бўладилар. Шу билан бир қаторда, академик лицейларда тармоқ олий таълим муассасаларига кириш учун зарур фанлар мажмуаси бўйича тузилган дастурлар кенг мазмунли характерга эга бўлиб, улар ўқувчиларни мазкур фанлардан зарур назарий ҳамда амалий, замонавий тест-синов манбалари билан тўла қуроллантиришга йўналтирилган бўлади. Бунинг устига, академик лицейда таълим жараёни шундай ташкил этиладики, у ўқувчиларнинг бор истеъдоди қобилиятини очиб, ривожлантиришга сўзсиз хизмат қилади.

Бундан ташқари, бундай таълим муассасалари ўқув режаларида ўсиб келаётган ёш авлодни онгли, маънавиятли ва етук салоҳият соҳиблари қилиб тарбиялашга катта эътибор берилди. Жумладан, муҳтарам Президентимиз таъкидлаганидек, ўқувчи-ёшлар қалби ва тафаккурда Ўзбекистоннинг келажаги

амалий жиҳатдан маънавий ва маърифий, тарбиявий тадбирлар мунтазам равишда ўтказилиб келинмоқда.

— Лицейингизнинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида тўхталсангиз.

— Юқорида таъкидланганидек, лицейимиз Тошкент Молия институти қошида ташкил этилган. Шу боис, биз тўғридан-тўғри мазкур институт илмий ҳамда педагогик салоҳиятидан тўлиқ фойдалана олиш имкониятига эгамиз. Маълумки, Молия институти республикада ушбу йўналишдаги олий таълим муассасалари ичда етакчи институт ҳисобланади. Лицейнинг бухгалтерия ҳисоби ва аудит таҳлили кафедрасида ушбу институтнинг бир неча фан докторлари, профессорлари, илмий тадқиқотлар олиб бораётган ёш олим-мутахассислари биз билан елкама-елка меҳнат қилишаётир. Буларнинг қаторига институт математика кафедрасидан доцентлар Э.Мамуров, И.Ҳамдамов, Т.Адилов, чет тили кафедрасида Н.М.Орипова, М.Ҳамидова, Г.Қулмухамедова, солиқ ва

Нурлан УСМОНОВ
суҳбатлашди.

Суратларда: лицей ҳаётидан
лавҳалар.
Бурхон РИЗОКУЛОВ олган
суратлар.

Бунинг боиси унга Франция Республикаси Миллий таълим вазирлигидан келган шошилинчнома. "Жаноб Саид Раҳмонов, — дейилади Миллий таълим вазири Жак Ланг имзо чеккан мазкур хушxabарда. — Бош вазир жаноблари фармойишига биноан сизга "Палм академик" ордени берилганлиги мени бениҳоя хурсанд этди. Ана шундай юксак орденага сазовор бўлишингиз муносабати билан сизга ўзимнинг энг самимий, соф, илиқ истакларим ва табригимни йўлламан. Француз фан ва маданиятини тарғиб қилиш борасидаги ҳиссангизни алоҳида эътироф этиш мен учун мароқлидир. Сизга билдираётган энг яхши, эзгу тилакларимни қабул қилинг".

Таъкидлаш жоизки, "Палм академик" ордени Франция фани ва маданиятини тарғиб қилишда катта хизмати сингаётган хорижий мамлакатлар фуқароларигагина бериладиган нуфузли мукофотдир.

Таълимда туб ислохот жараёнлари бошланган дастлабки йилларда тажрибали, тинимсиз изланувчан француз тили муаллими Саид Раҳмонов ўзи мутахассис бўлган хорижий тилни чуқур ўрганишга ихтисослашган мактаб очиш ташаббуси билан чиқди. Бу ташаббус Фиждувон туман ҳокимлиги, вилоят ва туман халқ таълими тизими раҳ-

барлари томонидан қўллаб-қувватланиши, ҳайрихоҳлиги туфайли Гаждумак қишлоғида ана шундай ўқув муассасаси ташкил топди. Ўтган давр мобайнида мазкур даргоҳ вилоятдаги энг пешқадам, фаолият шакл ва мазмунини жаҳон андозалари даражасига кўтариш йўлида муайян

кониатдан юз балл олиши кўпчиликни лол қолдирган эди. Ҳозирда бу истеъдод соҳибаси Франциянинг Гренобль шаҳридаги Стендаль университетида таҳсил олмақда. Мактабнинг собиқ ўқувчиларини республикамизнинг нуфузли олийгоҳлари талабалари сафида ҳам

Францияга тўрт марта, Туркияга икки марта хизмат сафарига борди. Франциядаги таълим жараёнлари билан яқиндан танишиш, Анқарадаги Европа тил ўрганиш марказидаги мулоқотлар унинг мутахассис сифатидаги тасавурлари янада бойиши, билим, кўникма ва маҳорати

ўқув масканимизга келганлиги, дарслик яратилишида ҳам элчихона ҳомийлик қилаётганлиги фикримнинг далилидир, — дейди Саид Раҳмонов биз билан суҳбатда. Бундан ташқари мактаб-интернатимиз БДУ орқали 5-Жанубий Париж университети билан ҳамкорликни йўлга қўяётир. Бироз аввал мазкур олий таълим муассасаси проректори Ани-та Берселени хоним мактабимиз билан яқиндан танишиб қайтганди. Бухорода бўлиб ўтган универсиада кунларида унинг ректори Харве Шапюазе жаноблари бошчилигида бир гуруҳ франциялик меҳмонлар ҳам ташриф буюришди...

Таъбир жоиз бўлса, таълимдаги туб ислохотлар, Кадрлар тайёрлаш миллий дастури, тизим олдида қўйилаётган улкан режаларнинг рўйи Саид Раҳмонов сингари тиниб-тинчимас, ўз фани, касбининг фидоийларига боғлиқ. Зеро, мамлакатимиз эртасининг мустақам пойдеворини таъминловчи залворли мақсадлар ҳам қийин, сермашаққат ва шарафли мақсад йўлида хузур-ҳаловатидан кечиб яшаётган ана шундай инсонларга таяниб, ишониб қўйилгандир.

Жаҳонгир ИСМОИЛОВ,
"Маърифат"нинг махсус мухбири

"ПАЛМ АКАДЕМИК"

Фиждувон туманидаги 62-иқтидорли болалар мактаб-интернати директори Саид Раҳмоновга ҳамқишлоқлари, ҳамкасблари ва таниган-билган кишилар ана шундай дея мурожаат этишади

ютуқларга эришаётган таълим масканлари қаторидан жой олди. Ҳар йили мактаб-интернат ўқитувчилари вилоят ва республика фан олимпиадалари ғолиблари сафидан ўрин оладиган битирувчиларнинг олий ўқув юртларига кириш учун тест синовлари топшириш самарадорлиги бўйича юқори натижаларга эришадиган бўлди. Бундан беш йил муқаддам шу даргоҳ битирувчиси Нозима Омонованинг француз тилидан республика билимдонлар баҳсида иштирок этиш ва биринчи марта юз балли им-

кўплаб учратишингиз мумкин...

Шўро замонида оддий қишлоқ ўқитувчисининг хорижий мамлакатга тажриба алмашиш учун бориши нари турсин, ҳатто саёҳатга йўл олишини ақл бовар қилмасди. Бундай имкониёт ниҳоятда қамдан-кам кишиларга насиб этганлиги ва уларнинг ҳам қанчадан-қанча бюрократик чиғириқ ҳамда тўсиқлардан ўтишига, бир қатор юқори идораларнинг кафолатини олишига тўғри келганлиги ҳеч кимга сир эмас. Истиқлол йилларида Саид Раҳмонов

ошишида муҳим омил бўлди.

Саид Раҳмоновнинг Зумрад Абдурашидова, Ҳилола Юсупова, Маннон Нишонов сингари Жаҳон тиллари университети олимлари билан бир қаторда умумтаълим мактаблари учун "Француз тили дарслиги" муаллифлари гуруҳига киритилганлиги ҳам бежиз эмас.

— Алоҳида таъкидлаш керакки, ўқув ва техника қуроллари етказиб беришда, хорижий сафарларимизда Франция элчихонасининг амалий кўмаги катта бўлмоқда. Элчи жанобларининг бир неча бор

ШАҲАР МАРКАЗИДА ИСРОИЛ ТАНКЛАРИ

Иордан дарёсининг гарбий қирғоғидаги Наблус шаҳрини бир неча ҳафтадан буён ўраб турган Исроил танклари кеча шаҳар марказига кириб бордилар. Бунга эса куни кеча Куддусдаги университетда амалга оширилган террор хуружи туртки бўлди. Шунингдек, Газо секторидаги Рафах шаҳрида ҳам исроилликлар ҳарбий ҳаракатларни жонлантриб юбордилар. Ҳар икки шаҳарда юз берган тўқнашувлар вақтида эса 6 нафар фаластинлик ҳалок бўлди.

БАҒДОД БМТНИ ТАКЛИФ ЭТМОҚДА

Ироқ раҳбарияти БМТ инспекторларини Бағдодда музокара ўтказишга қақирганини мутахассислар инспекцияни тиклаш борасида қўйилган биринчи қадам дея баҳоламоқдалар. Ироқ ташқи ишлар вазири Наджи Сабри томонидан йўлланган ушбу таклиф хати БМТ Бош қотиби Кофи Аннанга етиб борган бўлиб, ҳозир бу борда тайёрларлик кўрилмоқда.

Гарчи, 1998 йил халқаро инспекторлар Ироқдан чиқиб кетган бўлсалар-да, БМТ уларни қайтадан мамлакатга киритмоқчи. Мақсад Саддам Хусайн маъмурияти оммавий қирғин қуроллари ишлаб чиқарадими ёки йўқми, шунини аниқлаш.

УКРАИНАДА МОТАМ КУНИ

Украина Президенти Леонид Кучма 31 июл куни Донецк шаҳридаги конда юз берган фожиа сабаб 3 августни мамлакатда мотам куни деб эълон қилди. Портлаш юз бериши боис, шу куни конда ишлатилган 20 киши ҳаётдан кўз юмган эди. Бугун Украинанинг бир неча шаҳарларида марҳумларни дафн этиш маросими ўтказилиб, унда президент Кучманинг иштирок этиши кутилмоқда.

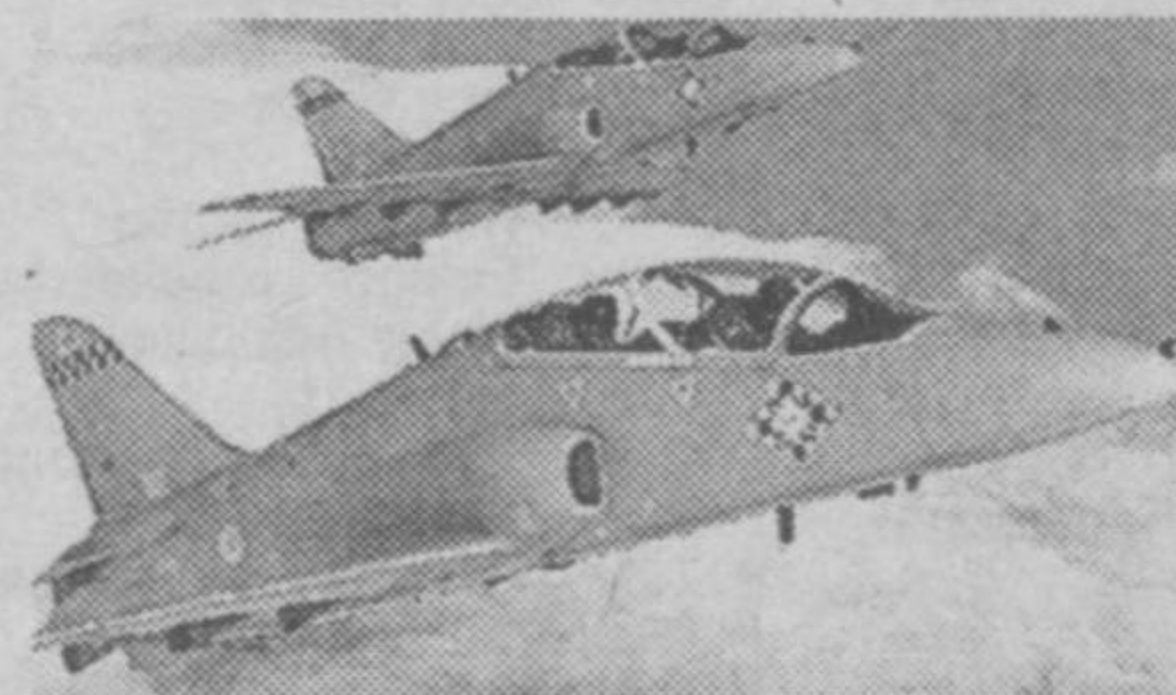
КАСПИЙ ДЕНГИЗИДА РУС АСКАРЛАРИ

Каспий денгизида Россия қуролли кучлари кенг миқёсда ҳарбий ўқув машқларини ўтказиб, унда 60 дан ортиқ жанговар кема, 10 минг нафар ҳарбий, 30 та самолёт ва вертолёт иштирок этмоқда. Бу машғулот собиқ иттифоқ парчалангандан сўнг русларнинг илк маротаба ўтказиб, у 2 ҳафта давом этади.

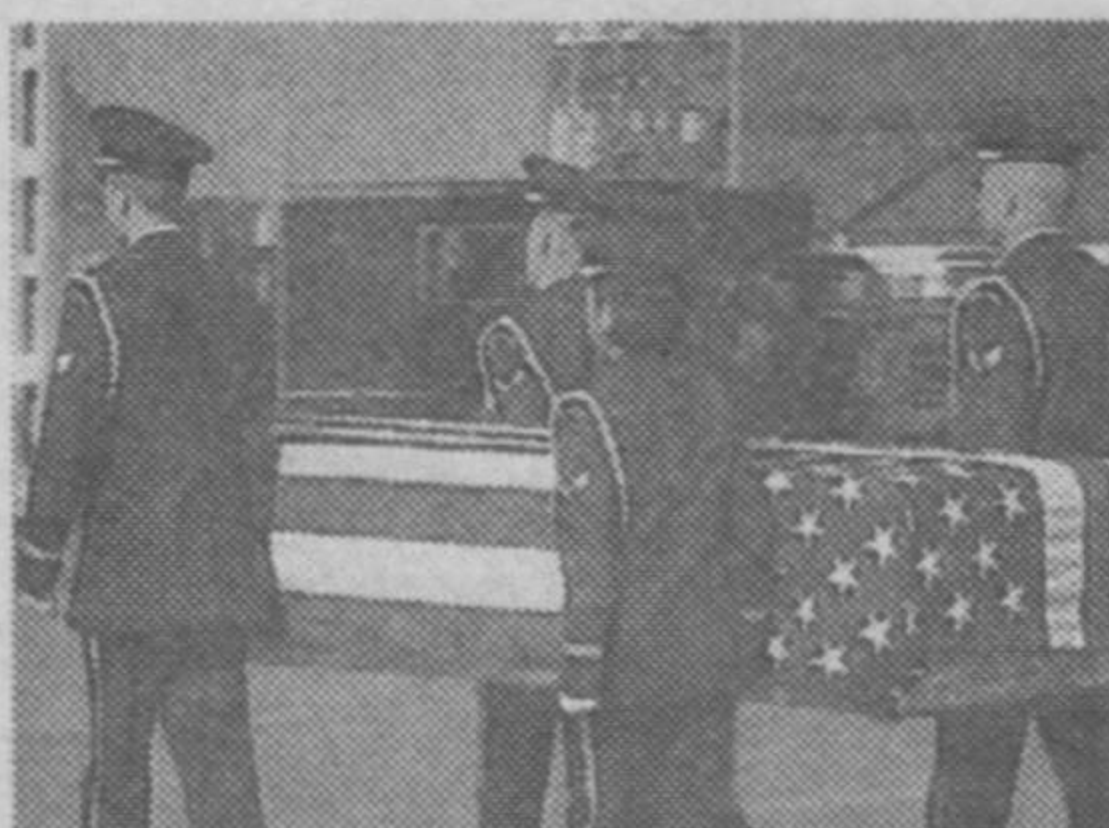
ҲИНДИСТОН БРИТАНИЯ САМОЛЁТЛАРИГА ҚИЗИҚМОҚДА

Ҳиндистон ҳукумати Буюк Британиядан 66 та "Хоук" русумли ўқув самолётларини сотиб олишга розилик билдирди. Шартнома баҳоси эса 1,5 миллиард АҚШ долларини ташкил этади. Гарчи британ самолётларини Деҳлига олиб келиш 10 йилдан буён чўзилган бўлса, Чехия самолётларига қизиққан ҳиндларни яқинда Тони Блэр Ҳиндистонга қилган ташрифи вақтида ўз ҳаво учоқларини олишга кўндирган эди.

БОЗОРДАГИ ПОРТЛАШ

Афғонистоннинг Пактия вилояти Ургун аҳоли пунктидаги бозорда 1 киши патрул хизматини ўтаётган америкалик аскарлар ўзи томон яқинлашаётган вақтда кўйлаги остига яширган портловчи моддани портлатиб юборди. Натижада АҚШ аскарларининг уч нафари ҳалок бўлди. Шунингдек, мазкур вилоятнинг Покистон билан чегарадош Ангур Адда қишлоғида иттифоқ кучлари кетаётган автокалоннага номалум кишиларнинг уюштирган ҳужумларида АҚШнинг 2 нафар аскари яраланди.

"ИНТЕРНЕТ" хабарлари асосида тайёрланди.

ЕнгиЛ саноат йўналишидаги КОЛЛЕЖ
2002-2003 ўқув йилига
"Кенг АССОРТИМЕНТдаги кийимлар моделери ва конструктори" мутахассислиги бўйича

1. 9-синфни битирган ўқувчиларни 3 йиллик ўқиш муддати билан коллеж гуруҳига қабул қилади.
2. 11-синфни битирган ўқувчиларни контракт асосида 1 йиллик ўқиш муддати билан қабул қилади.
3. Қисқа муддатли (10 ойлик) пуллик гуруҳга хоҳловчилар (ёши чегараланмаган) қабул қилади.

Бизнинг манзилимиз;
Тошкент шаҳар Чехов кўчаси,
5 "А" уй "Қизил тонг" А.Ж қошида.
Мўлжал "Ойбек" метро
Авт; 60, 25, 2, 80, 3, 12.
Тролл; 5, 17, 10, 20.
Трам; 5, 2, 1, 25.
Тел; 56-78-83.

Душанба, 5

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.45 «Тахлилнома»
8.45 ТВ маркет
8.50 «Ўзбектеlevision» намойиши: «Сўзана ва чини буюмлар»
9.05 «Камалак». Болалар учун кинодастур.

Сешанба, 6

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35, 17.55 ТВ маркет
8.40 Газеталар шарҳи
9.00 «Ўзбектеlevision» намойиши: «Буюк Йпак йўли. Нурота»
9.20 «Соғлом она - соғлом бола»
9.40 «Рангин дунё»
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 «Мулк»
10.20 «Койилмақом жиноят». Бадий фильм.

Чоршанба, 7

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35, 17.55 ТВ маркет
8.40 Газеталар шарҳи
9.00 «Ўзбектеlevision» намойиши: «Бор эканда, йўқ экан», «Жавоҳирлар дунёси»
9.20 «Чодиржамол». Фольклор-этнографик ансамблининг концерти
9.40 «Инсон ва қонун»
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 Алифбо сабоқлари. Бадий фильм.

Пайшанба, 8

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35, 17.55 ТВ маркет
8.40 Газеталар шарҳи
Эзги таътил кунларида «Болалар сайёраси»
9.00 1. «Болаликнинг мовий осмони». 2. «Кувноқ шаҳарча». Телемусобақа.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 «Менинг сўнги тангим». Бадий фильм.

Жума, 9

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35, 17.55 ТВ маркет
8.40 Газеталар шарҳи
Эзги таътил кунларида «Болалар сайёраси»
9.00 1. «Сеҳрли ҳарфлар оролчаси». 2. «Бешбармак». Тележурнал.
10.00, 12.00, 14.00, 18.00 ЯНГИЛИКЛАР
10.05 «Шайтон малайлари жинлар тегирмонида». Бадий фильм.

Шанба, 10

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.40 Газеталар шарҳи.
Эзги таътил кунларида «Болалар сайёраси»
9.00 «Йўла, Изла, Топ!» Телемусобақа.
9.50 «Зиё» студияси намойиш этади: «Эътиқод мустаҳкамлиги йўлида»
10.10 «Спорт, спорт, спорт»
10.25 Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 11 йиллигига «Тараққиёт йўли»
10.45 «Турна патлари». Ёш томошабинлар театрининг спектакли.

Якшанба, 11

«Ўзбекистон» телеканал
6.00 «Ассалом, Ўзбекистон!»
8.00-8.35 «Ахборот»
8.35 «Камалак»
9.10 «Гаройибот»
9.30 «Ака-ука Грим эртақлари». Мультфильм.
10.00 «Ватанимга хизмат қилман»
11.00 «Она меҳри»
11.25 «Кувноқ стартлар». Телемусобақа.

"Futbolimiz kelajagi"

ВИЛОЯТ ГОЛИБЛАРИ АНИҚЛАНМОҚДА

Ўзбек футболнинг 90 йиллигига бағишлаб Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазири Давлат жисмоний тарбия ва спорт қўмитаси ҳамда Республика "Маҳалла" жамғармаси томонидан болалар ва ўсмирлар маҳалла жамоалари ўртасида ўтказилаётган "Футболимиз келажиги" турнири бугун қизгин паллага кирган бўлиб, секин-аста вилоят ва шаҳар

иш этиб, учрашувни 3:1 ҳисобида ўз фойдаларига ҳал этдилар. 3-ўрин эса Ҳамза туманининг Усмон Носир номли маҳалласига насиб этди. 9-12 ва 12-14 ёшли ўсмирлар ўртасидаги шаҳар голиблари бугун-эрта аниқ бўлади.

Қаршида бўлиб ўтган вилоят босқичида ҳам голиб маҳаллалар жамоалари аниқланди. 62 маҳалладан келган футболчи

Жумладан, Андижонда бу борада 800 дан ошди маҳаллалар ўзаро куч синашди. 15-16 ёшли ўсмирлар ўртасида Қўқон шаҳрида бўлажак мамлакат финал босқичида вилоят шарафини Андижон шаҳридаги 8-сон маҳалла фуқаролар йиғинининг "Голиб" жамоаси ҳимоя қиладиган бўлса, 2 ва 3-ўринлар Булоқбоши туманининг "Нефтчи" ҳамда Хўжабод туманининг "Хўжабод" жамоаларига насиб этди. 12-14 ёшлилар ўртасида кечган баҳсларда Андижон шаҳрининг "Мирпўстин" жамоаси биринчиликни қўлга киритди.

Жиззах вилоятида ҳам финал босқичига йўлланма олган жамоалар номи аниқланди. Гарчи, Ғаллаорол, Пахтакор, Дўстлик, Зомин, Фориш туманлари вакиллари беллашувларда фаол иштирок этган бўлсалар-да, лекин, Жиззах шаҳрилик ёшлар ўзларининг нималарга қодир эканликларини муҳлислар олдида намойиш этдилар. Хуллас, 15-16 ёшли ўсмирлар ўртасида Жиззах шаҳрининг Иттифоқ маҳалласи жамоаси вилоят биринчилигини қўлга киритди.

Тошкент вилоятида ҳам Оққўрғон тумани Уста Нормат маҳалласи жамоаси Янгийўл шаҳрининг Фарҳод маҳалласидан келган тенгқурлари билан финал баҳсида ўзаро куч синашди. Ва оққўрғонликлар зафар кучдилар. Учунчи ўринни эса Чирчиқ шаҳрининг Ишонч маҳалласи банд этди. Дарвоқе, 12-14 ёшли ўсмирлар ўртасида ҳам Оққўрғон туманининг Ўзбекистон маҳалласи футбол жамоаси вилоят голиби деб тан олинди.

босқичи вакиллари аниқланмоқда. Жумладан, кун кеча Тошкент шаҳар босқичи голиби аниқланди. Шайхонтохур туманининг "Гулобод" ҳамда Мирзо Улуғбек туманининг "Оққўрғон" маҳаллалари жамоаларининг 15-16 ёшли футболчилари ўртасида кечган финал баҳси томошабинларда катта қизиқиш уйғотди. Боиси шайхонтохурлик болалар рақибларидан анча маҳоратли эканликларини намой-

ёшлар пешқадамлик учун ўзаро куч синашдилар. 14-16 ёшли спортчилар ўртасида Пахтазор маҳалласи жамоаси биринчи ўринни эгаллаган бўлса, 12-14 ёшлилар орасида Кунчиқар маҳалласи ва 9-11 ёшлилар ўртасида Чўлқувар маҳалласи вакиллари голиб деб топилдилар. Миллионлар ўйини дея аталмиш футбол бўйича мазкур турнирнинг водийда ҳам вилоят босқичлари ниҳоясига етмоқда.

Бугун давлатимиз олиб бораётган сиёсатнинг асосий жиҳатларидан бири соғлом авлодни шакллантиришга қаратилиб, жамият ҳаётида қатор амалий ишлар қилинаётганлиги қувонарли ҳол, албатта. Биргина, шаҳар ва қишлоқларимизда қурилаётган спорт иншоотлари ёки оммавий, катта аудиторияни ўзида қамраган "Умид ниҳоллари", "Баркамол авлод", "Универсиада" мусобақалари фикримиз исботи бўла олади. Зеро, бизда бу борада қилинаётган ишларни кўшни мамлакат одамлари ҳам ҳавас қиладиганликлари кишида фахр ҳиссини уйғотади. Ҳукуматимизнинг

амизнинг 5 нафари Ўзбекистон "Ёшлик" кўнгилли спорт жамияти аъзолари бўлиб, улар 3 та олтин ва 3 та кумуш медал соҳиби бўлдилар. Силтаб кўтариш баҳсида биринчи, даст кўтаришда эса иккинчи ўринни ҳамюртимиз Нурилло Тоғаев эгаллаб, 2 кураш якунига кўра ҳам яна битта олтин медал олишга муваффақ бўлди. Андижонлик Абдурахим Аҳмаджонов VI, Республика касб-ҳунар коллежи ўқувчилари Ҳамид Маликов VII, Голиб Ибатов фахрли IV ўринни эгаллаган бўлсалар, мазкур коллежнинг яна бир ўқувчиси Фурқат Саидов I та

ЁШ ВАКИЛЛАРИМИЗНИНГ
КАТТА ҒАЛАБАЛАРИ

сайъ-ҳаракатлари бугунда ноқ ўз самарасини бермоқдаки, бу зафарлар, бу ғалабалар мустақил диёримизнинг жаҳон ҳамжамиятида янада кенгроқ мавқега эга бўлиши учун хизмат қилиши шубҳасиз. Зеро, яқинда Таиланднинг Паттай шаҳрида 1987 йилда туғилган ва ундан ёшроқ ўсмирлар ўртасида оғир атлетика бўйича ўтказилган IV Осиё биринчилиги ҳам мамлакатимиз терма жамоаси учун омадли кечди. Тўққиз нафар спортчидан иборат терма жамо-

олтин ва 1 та кумуш медал ҳамда 2 кураш якунига кўра ҳам яна битта кумуш медалнинг соҳиби бўлди. Умумжамоа ҳисобида ҳам терма жамоамиз 4 та олтин, 5 та кумуш ва 4 та бронза медалларни қўлга киритиб, фахрли I-ўринни эгалладилар.

Хулоса қилиб айтиладиган бўлса, биргина мана шу 15 ёшли фарзандларимизнинг ютуқлари ҳам юртимиз равнақи учун хизмат қилар экан, биз катталар уларга бўлган эътиборимизни янада оширишимиз керак.

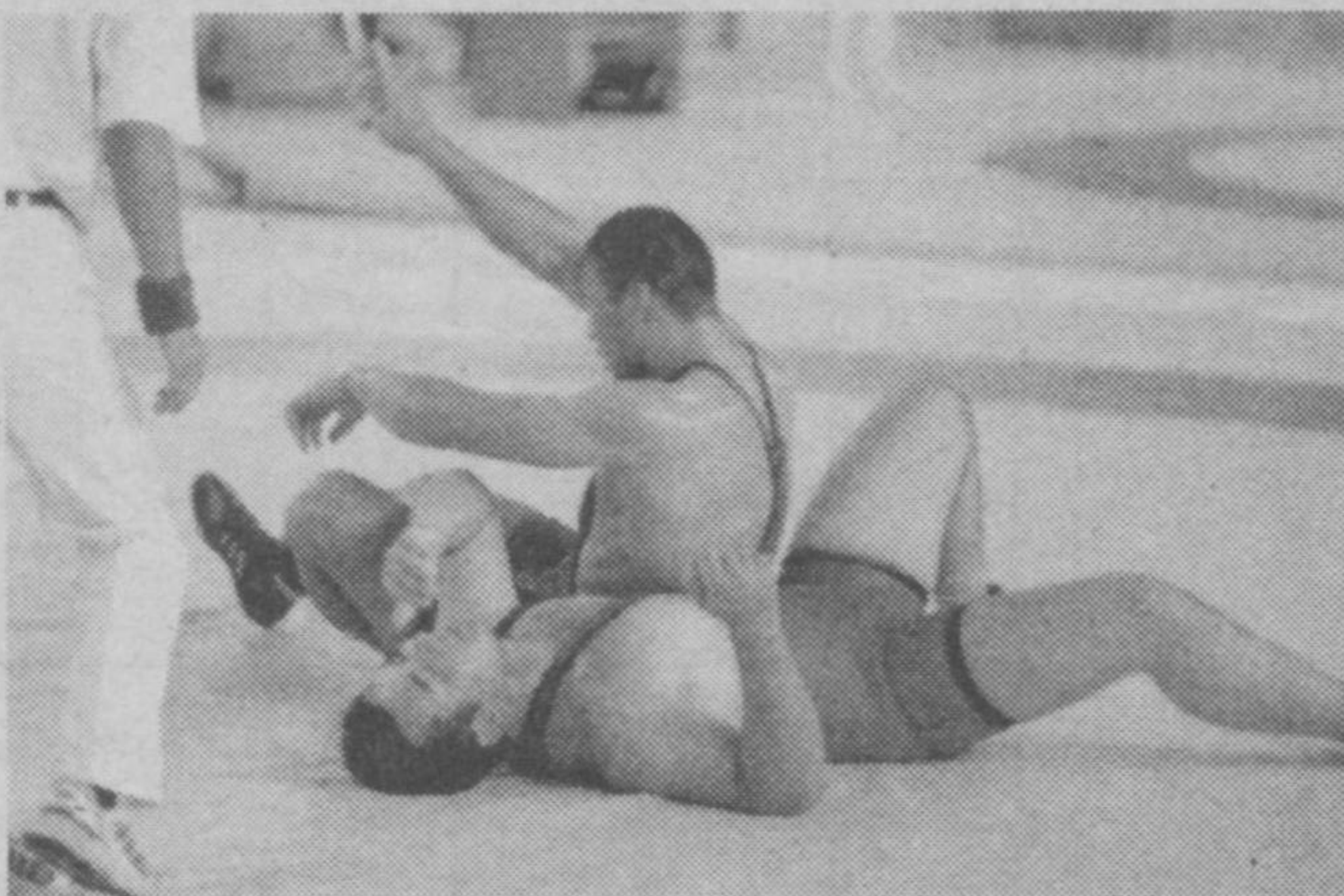
МУВАФФАҚИЯТЛИ
ИШТИРОК

Владивосток шаҳрида ўтказилган ўсмирлар ўртасидаги самбо бўйича халқаро турнирда Ўзбекистон терма жамоаси вакиллари муваффақиятли иштирок этдилар. 3 кун давом этган мурасасиз баҳсларда ҳамюртларимиз битта олтин, учта кумуш ҳамда еттита бронза медалларни қўлга киритган бўлсалар, шундан энг олийси, яъни олтин медал барча рақибларини енган Марина Қодировага насиб этди.

БОКСЧИЛАРИМИЗ
МУСОБАҚАГА
ТАЙЁРЛАНМОҚДАЛАР

Андижон бокс мактабининг икки вакили Сиднейдаги халқаро олимпия ўйинлари чемпиони Муҳаммадқодир Абдуллаев ва Руслан Чагаев ҳамда "нокаутчи боксчи" номини олган яна бир ҳамюртимиз Қувончбек Тайганбоевлар

айни кунларда қизгин тайёргарлик кўрмоқдалар. Боиси, улар 10 август кунин АКШнинг Лас-Вегас шаҳридаги "Медисон Сквер Гарден" спорт саройида профессионал бокс бўйича навбатдаги рейтинг жаңиларини ўтказадилар.

УЛАР ЖАҲОН
ЧЕМПИОНАТИГА БОРАДИЛАР

Кун кеча Марказий ҳарбий спорт клубида юнон-рум кураши бўйича Ўзбекистон чемпионати бўлиб ўтди. Мамлакатимиздан етишиб чиққан Жаҳон ва Осиё чемпионлари иштирокида ўтказилган бу нуфузли баҳсда 90 га яқин курашчиларимиз 7 та вазн тоифасида беллашдилар. Оғирлиги 55 килограммга бўлган полвонлар баҳсининг финал босқичида Дмитрий Коршунов рақибни Ислон Шодмонов устидан соф ғалабани қўлга киритган бўлса, 60 килограммликлар ўртасида кечган беллашув анчагина мурасасиз ва шов-шувга сабаб бўлди. Боиси, ўтган йили ўз вазн тоифасида жаҳон чемпионлигини қўлга киритган тошкентлик Дилшод Орипов рақибни Осиё чемпиони Аслиддин Худойбердиевга имкониятни бой бериб қўйди. 66 килограмм вазн тоифасида Зафар Гофуров голиб деб топилди. Шунингдек, 74 килограммга бўлган полвонларнинг ҳам финал босқичи қизиқарли кечди. Чунки ўзининг айнан мана шу рақибни Руслан Бектияевни бир неча марта енга олмаган қаршилик Жаҳонгир Турдиев бу сафарги мусобақа олдидан мураббийлари кўмагида ўз устида кўп бор ишлаганлиги учун зафар кучди.

Бундан ташқари Руслан Акчурин (84 кг), Фарҳод Умаров (96кг), Рудольф Кобозев (120 кг) лар мусобақа голиби деб топилдилар.

Биз эса имкониятдан фойдаланиб, Жаҳонгир Турдиев (суратда) билан суҳбатлашишга муваффақ бўлдик. Эндигина 20 баҳорни қаршилаган Жаҳонгир бу йил Қарши давлат университетининг физкультура факультетини тамомлади.

— Мен Руслан Бектияевни ўзим учун анчагина жиддий рақиб ҳисоблайман. Боиси, авваллари унинг устидан ғалаба қозона олмаган эдим. Бу сафар менга омадли бўлди.

Қўриб турганингиздек шохсупанинг юқори поғонаси менга насиб этди. Албатта, ҳозиргача қўлга киритган ютуқларимда ва келгуси фаолиятимда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган мураббий Эдем Абдураимов, мамлакатимиз терма жамоаси мураббийи Комил Фатхуллин, Рустам Қудратов ва Ислон Парвизийларнинг ҳиссалари беқиёс. Бундан кейин ҳам ўзимнинг спорт фаолиятимда мен уларга таяниб иш юритаман. Бугун Ўзбекистон чемпионлигини қўлга киритган мен каби спортчилар сентябр ойида Москвада ўтказилажак Жаҳон чемпионати ва октябрь ойида Жанубий Кореяда бўладиган Осиё чемпионатида мамлакатимиз шарафини ҳимоя қиладилар. Энди мана шу икки нуфузли халқаро мусобақага жиддий тайёргарлик кўришим керак, — дейди Жаҳонгир.

Мамлакат терма жамоаси бош мураббийи Комил Фатхуллин эса, етакчи спортчиларимиздан Баҳодир Қурбонов, Алексей Чеглаков каби жароҳатлари туфайли мамлакат чемпионатини ўтказиб юборганликларини ачиниш билан изоҳлади. Ҳозирги август ойида эса терма жамоамиз Жанубий

Саҳифа материалларини Камолиддин АЛИОХУНОВ тайёрлади.

